

АПЕЛАЦИОНЕН СУД ШТИП

БИЛТЕН Бр. 10

**Јануари 2018
Штип**

СОДРЖИНА

ВОВЕД	1
КРИВИЧЕН ОДДЕЛ	2
КРИВИЧЕН ЗАКОНИК	2
ЗАКОН ЗА КРИВИЧНА ПОСТАПКА	11
ГРАЃАНСКИ ОДДЕЛ	22
ТРГОВСКИ СПОРОВИ	22
РАБОТНИ СПОРОВИ	33
СПОРОВИ ОД ИМОТНИ ОДНОСИ	40

ВОВЕД

Апелациониот суд во Штип, во согласност со член 72 став 3 од Судскиот деловник (Службен весник бр. и 66/2013 од 09.05.2013 год.) како и досегашната практика, го приготви и издава Билтен бр.9 на својата судска пракса.

Билтенот е поделен на две области, кривичен и граѓански оддел.

Во кривичниот оддел се опфатени одлуки од областа на Кривичниот законик и Законот за кривична постапка.

Во граѓанскиот оддел се опфатени одлуки од имотните, семејните и наследните односи и одлуки од трговските и работните спорови.

Билтенот содржи обработени 43 одлуки, од кои 20 се од кривичната и 23 од граѓанската област.

Објавените одлуки ја одразуваат праксата на Апелациониот суд во Штип се одлуки кои биле на одлучување по вонреден правен лек во Врховен суд на РМ.

Во изработката на билтенот учествувале:

Наке Георгиев – Претседател на судот

Данка Ристова – Претседател на кривичен оддел

Екатерина Спасова – Судски соработник

Марија Михова – Судски соработник

Претседател на судот

Наке Георгиев

КРИВИЧЕН ОДДЕЛ

КРИВИЧЕН ЗАКОНИК

1. Кога обвинетиот има објективна можност да го стори делото “Убиство“ од чл.123 в.в. со чл.19 од КЗ, а истото не го сторил укажува дека недостасува субјективниот елемент – умислата за сторување на ова кривично дело.

Од образложението:

Основниот суд со обжалената пресуда, обвинетата согласно чл. 368 т.1 од ЗКП ја ослободил од обвинение дека сторила кривично дело „Убиство“ од чл. 123 ст.1 в.в. со чл. 19 од КЗ према оштетената.

Од ваквата пресуда останал незадоволен Основниот јавен обвинител од Струмица кој во навремен законски рок изјавил жалба со која пресудата ја напаѓа поради погрешно утврдена фактичка состојба, со предлог жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се преиначи на начин што обвинетата да биде огласена за виновна за кривично дело од чл. 123 ст.1 в.в. со чл. 19 од КЗ и да биде осудена на казна според законот.

Обвинетата сторила кривично дело “Убиство“ од чл.123 ст.1 од КЗ спрема покојната В. во присуство на оштетената Д.

Имено, и од исказот на обвинетата но и од исказот на оштетената Д. јасно произлегува дека односите на обвинетата и биле нарушени само со покојната В., но не и со оштетената Д. сето ова јасно укажува на фактот дека обвинетата немала ниту една причина, односно мотив да ја лиши од живот и оштетената Д.. Во прилог на овој решителен факт оди и фактот што веднаш по извршејното убиство над сега покојната В. оштетената Д. ја напуштила куќата, а обвинетата не преземала било какво дополнително дејствие по животот и телото на Д. иако реално имала можност да преземе такви дејствија. Имено, оштетената Д. во критичниот период имала 102 години, па имајќи ја во предвид оваа возраст на оштетената и нејзините физички способности за брзо движење, се околности кои укажуваат на тоа дека доколку обвинетата навистина имала намера да ја лиши од живот и оштетената Д., тоа можела да го стори додека оштетената Д. ја напуштала куќата.

Сите овие факти и околности во конкретниот случај јасно упатуваат на заклучок дека критичниот ден, место и време во свеста на обвинетата била опфатена умислата да ја лиши од живот само оштетената - сега покојната В, но не и оштетената Д., поради што и првостепениот суд правилно постапил кога обвинетата ја ослободил од обвинение дека сторила кривично дело “Убиство“ од чл.123 ст.1 в.в. со чл.19 од КЗ према оштетената Д. врз основа на чл. 368 т.1 од ЗКП.

(КЖ-44/15 Апелационен суд Штип)

2. Не постојат законски услови за изрекување на конфискација на имот во услови кога со правосилна граѓанска судска одлука веќе е одлучувано и е досудено имотно правното барање на истиот оштетен, а при тоа имотната корист не е поголема од износот на тоа барање.

Од образложението:

Основен суд со обжалената пресуда, пресудата на Основен суд делумно ја ставил надвор од сила, така што истата гласи: обвинетиот е огласен за виновен за сторено кривично дело “Злоупотреба на овластување во стопанството“ од чл.287 ст.2 в.в.со ст.1 и чл.45 од КЗ за кое е осуден на казна затвор во траење од 2 години и 6 месеци.

Од првостепената пресуда останал незадоволен и Основниот јавен обвинител кој во навремен законски рок изјавил жалба со која пресудата ја побива поради суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка, погрешно утврдена фактичка состојба и поради одлуката за казната. Наведувајќи жалбени причини по истакнатите основи предлага жалбата да се уважи, обжалената пресуда во делот на имотно правното барање, мерката конфискација на имот, укинување на определените времени мерки за обезбедување и во делот за одлуката за казната да се преиначи, така што во целост во сила ќе се остави пресудата на Основен суд

Првостепениот суд правилно во овој дел ја утврдил фактичката состојба и правилно ги применил и одредбите од КЗ и одредбите од ЗКП со кои се регулира конфискацијата на имот и имотна корист и правилно утврдил дека не постојат законски услови за изрекување на оваа мерка, а поради следните причини:

Во членот 98 ст.6 од КЗ е пропишано дека: “Ако на оштетениот во кривична постапка му е досудено имотно-правно барање, судот ќе изрече конфискација на имотна корист доколку тоа го преминува износот на ова барање“.

Во чл.533 ст.3 од ЗКП(Пречистен текст) е пропишано дека: “Ако оштетениот ставил имотно-правно барање во поглед на враќањето на предметите прибавени со кривично дело, односно во поглед на износот што и одговара на вредноста на предметите, имотната корист ќе се утврдува само во оној дел кој што не е опфатен со имотно правното барање“.

Имајќи ги во предвид погоре цитираните законски одредби, принципот *non bis in idem* кој во буквален превод значи два пати за иста работа не може да се поднесе тужба, а особено имајќи ја во предвид правосилната судска одлука на Основен суд јасно произлегува дека не постојат законски услови за изрекување на конфискација во услови кога веќе е одлучувано, односно е досудено имотно правното барање на оштетениот, а притоа се утврдува и дека имотната корист не е поголема од износот на тоа барање.

(КЖ-236/17 Апелационен суд Штип)

3. Кривичното дело и неговата квалификација се определува според највисоката вредност на нанесената штета со дејствието кое влегува во составот на продолженото кривично дело.

Односно не се врши збир на вредноста на штететите од поединачно превземени противправни дејствија за да се утврди квалификацијата на кривичното дело.

Од образложението:

Основен суд со обжалената пресуда обвинетиот го огласил за виновен за продолжено кривично дело “Измама“ од чл.247 ст.3, в.в. со ст.1 и в.в. со чл.45 од КЗ за кое го осудил на казна затвор во траење од три години и шест месеци, во која казна му е засметано и времето поминато во притвор.

Согласно чл.102 од ЗКП го задолжил обвинетиот на оштетениот да му плати износ од 61.000,00 денари, на оштетената А. Н. . да и плати износ од 384.950,00 денари, на оштетената С. Е. . да и плати износ од 312.550,00 денари, на оштетениот Б. П. . да му плати износ од 610.000,00 денари, на оштетениот И. Т. . да му плати износ од 91.500,00 денари, на оштетениот В. П. . да му плати износ од 366.000,00 денари и на оштетената М. М. да и плати износ од 360.490,00 денари, сето тоа на име штета, а во рок од 90 дена од правосилноста на пресудата.

Од ваквата пресуда останал незадоволен Основниот јавен обвинител од Штип кој во навремен законски рок изјавил жалба со која првостепената пресуда ја побива поради повреда на КЗ и одлуката за кривичната санкција. Наведувајќи жалбени причини по истакнатите жалбени основи предлага жалбата да се уважи, а нападнатата пресуда . да се преиначи, така што обвинетиот. да биде огласен за виновен за продолжено кривично дело “Измама“ од чл.247 ст.4 в.в.со ст.1 и чл.45 од КЗ и да биде осуден на повисока ефективна казна затвор или обжалената пресуда да се укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно одлучување.

Неосновани се жалбените наводи на застапникот на обвинението во кои се наведува дека првостепениот суд го повредил КЗ, кога не ја прифатил правната квалификација на кривичното дело кое му се става на товар на обвинетиот, содржана во поднесениот обвинителен акт. Во прилог на ваквиот жалбен навод се наведува дека првостепениот суд погрешно постапил кога извршил преквалификација на кривичното дело кое му се става на товар на обвинетиот, така што наместо за кривичното дело “Измама“ од чл.247 ст.4, в.в. со ст.1 и в.в. со чл.45 од КЗ, се наведува дека дејствијата превземени од страна на обвинетиот Бобан Насев, првостепените суд неосновано ги квалификувал како сторено кривично дело “Измама“ од чл.247 ст.3, в.в. со ст.1 и в.в. со чл.45 од КЗ.

Ваквите жалбени наводи овој суд ги одби како неосновани, од следните причини:

Имено, неспорен е фактот на кој се укажува во изјавената жалба дека со сите пооделни дејствија кои му се ставаат на товар на обвинетиот, истиот за себе прибавил вкупно противправна имотна корист во износ од 2.186.490,00 денари, а за кој износ исто така неспорно е дека претставува “значителна имотна корист“ согласно чл.122 ст.35 од КЗ, бидејќи овој износ одговара на износот на 50 просечни месечни плати во РМ во времето на извршувањето на делото.

Меѓутоа, во конкретниот случај треба да се има во предвид фактот дека оваа противправна имотна корист обвинетиот ја остварил со превземање на

повеќе дејствија конкретно наведени во изреката на првостепената пресуда, а кои дејствија влегуваат во составот на продолженото кривично дело.

Кога се применува одредбата од чл.45 од КЗ - Институтот продолжено кривично дело, не може да се прави правна конструкција во смисла на тоа да се врши збир на вредноста на сите поединечно превземени противправни дејствија, како што се предлага во изјавената жалба, туку треба да се има во предвид вредноста на секое поединечно дејствие, при што се зема во предвид најтешкото дејствие од серијата дејствија, од кое во конкретниот случај ќе зависи каква ќе биде правната квалификација на продолженото кривично дело.

Од овие причини по наоѓање на овој суд, првостепениот суд анализирајќи го секое поединечно преземено дејствие посебно, правилно утврдил дека поединечниот износ на противправно прибавената имотна корист по однос на секој од оштетените посебно, претставува износ од поголема имотна корист. Неспорно е дека износот на користа која што обвинетиот противправно ја прибавил од оштетениот В. Б. сама по себе не претставува поголема имотна корист во смисла на чл.122 ст.34 од КЗ, меѓутоа првостепениот суд преку правилна примена на одредбата од чл.45 ст.2 од КЗ, правилно постапил кога правната квалификација на кривичното дело кое му се става на товар на обвинетиот ја определил според елементите на најтешкото дејствие од дејствијата кои влегуваат во составот на продолженото кривично дело.

(КЖ-472/15 Апелационен суд Штип)

4. Не се исполнети законските елементи на кривичното дело “Грабнување“ од чл.141 ст.1 од КЗ, ако во дејствието на обвинетиот не е содржано присилба на грабнатото лице да стори, да не стори или да трпи нешто.

Од образложението:

Основен суд со обжалената пресуда обвинетиот согласно чл.403 т.1 од ЗКП, го ослободил од обвинение за кривично дело “Грабнување“ од чл.141 ст.1 од КЗ.

Од ваквата пресуда останал незадоволен Основниот јавен обвинител од Струмица кој во навремен законски рок изјавил жалба со која првостепената пресуда ја побива поради погрешно утврдена фактичка состојба, со предлог жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се преиначи на начин што обвинетиот да биде огласен за виновен за предметното кривично дело за кое се обвинува и за истото да биде осуден на казна согласно законот.

Во конкретниот случај од содржината на изведените докази во текот на главната расправа, првостепениот суд правилно утврдил дека овие противправни дејствија кои му се ставаат на товар на обвинетиот не се докажале, односно првостепениот суд правилно утврдил дека оштетената критичниот ден, место и време доброволно заминала со обвинетиот.

Од дадениот исказ на оштетената очигледно е дека не станува збор за кривично дело “Грабнување“ со исполнување на сите негови битни законски обележја во смисла на грабнување кое подразбира лишување од слобода и намера оштетената да се присили да стори нешто, напротив произлегува дека оштетената самата доброволно побегнала заедно со обвинетиот.

Фактот дека оштетената не само што не била грабната туку и воопшто и не била држана спротивно на својата волја, во критичниот период се утврдува и од исказот на сведокот С. која што изјавила дека оштетената во периодот кога одела на работа во нејзината фирма се однесувала најнормално, па дури и ги частела вработените, бидејќи се верила со обвинетиот.

При една ваква состојба на правилно утврдени и решителни факти првостепениот суд правилно утврдил дека обвинетиот не ја грабнал, односно не ја лишил од слобода оштетената, не ја ограничел нејзината слобода на движење и одлучување, а правилно утврдил и дека кај обвинетиот немало намера за присилба оштетената да стори нешто, бидејќи од речиси сите изведени докази се утврдува дека оштетената доброволно заминала со обвинетиот и помеѓу нив од претходно постоел договор за засновање на брачна заедница.

(КЖ-331/15 Апелационен суд Штип)

5. И кога има временски континуитет – поврзаност помеѓу противправните дејствија што ги превземал обвинетиот доколку не постои истоветност на оштетените не може да се примени институтот “продолжено кривично дело”.

Од образложението:

Основен суд со обжалената пресуда, обвинетиот го огласил за виновен за кривично дело „Измама при добивање кредит или друга погодност“ и го осудил на парична казна од 150 дневни глоби сметано за една дневна глоба од по 10 евра во противвредност од 617,00 денари или во вкупна противвредност од 92.550,00 денари.

Со поднесената жалба од обвинетиот преку неговиот бранител пресудата се напаѓа поради суштествена повреда на одредбите од ЗКП и погрешна примена на материјалниот закон и се предлага жалбата да се уважи, а нападнатата пресуда укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно одлучување.

Неосновани се жалбените наводи на обвинетиот во кои се наведува дека првостепениот суд со донесувањето на обжалената пресуда, го повредил КЗ на штета на обвинетиот. Во прилог на ваквиот жалбен навод обвинетиот наведува дека против него се воделе и биле во тек повеќе кривични постапки за кривично дело од чл.249 ст.1 од КЗ, а за кое кривично дело се води и оваа кривична постапка, поради што се наведува и дека првостепениот суд погрешно го применил Кривичниот законик на штета на обвинетиот кога против обвинетиот водел за секое кривично дело посебна кривична постапка, без притоа да ги спои постапките по сите предмети и кривичното дело да го квалификува како продолжено кривично дело во смисла на чл.45 од КЗ. Ваквите жалбени наводи овој суд ги одби како неосновани, бидејќи во конкретниот случај и покрај тоа што постои временски континуитет - поврзаност помеѓу противправните дејствија што ги превземал обвинетиот во сите тие кривични предмети, сепак од извршениот увид во наведените кривични предмети, овој суд утврди дека не постои истоветност на оштетените поради што и во конкретниот случај не може да се примени институтот “Продолжено кривично дело”, како што се предлага во изјавената жалба. Имено, во

конкретниот случај во секој кривичен предмет оштетениот е различен , односно обвинетиот противправните дејствија што ги превземал биле насочени кон различни финансиски институции - банки.

(КЖ-289/15 Апелационен суд Штип)

6. За да постои кривичното дело “Затајување“ од чл.239 ст.1 од КЗ,противправното присвојување на туѓ подвижен предмет треба да е во рамките на заснованиот работен однос и делокругот на работните задачи кои ги извршува обвинетиот во рамките на внатрешната организација и систематизацијата на работните места во фирмата односно туѓите подвижни предмети треба да се доверени во службата.

Од образложението:

Основниот суд со обжалената пресуда обвинетата врз основа на чл.403 ст.1 т.1 од ЗКП ја ослободил од обвинение дека сторила кривично дело „Затајување“ по чл.239 ст.3 в.в. со ст.1 од КЗ. Согласно чл.106 ст.1 в.в. со чл.102 од ЗКП кривичните трошоци на постапката по предметот во износ од 15.502,00 денари одлучил да паднат на товар на буџетските средства.

Од ваквата пресуда останал незадоволен Основниот јавен обвинител од Струмица, кој во навремен законски рок изјавил жалба, со која истата ја побива поради погрешно утврдена фактичка состојба, со предлог жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се укине и предметот врати на повторно одлучување.

Од увидот во списите по предметот видно е дека обвинетата во правното лице била вработена на работно место ликвидатор. Од увидот во Правилникот за внатрешната организација и систематизација на работните места на фирмата видно е дека во делокругот на работните задачи кои ги извршува ликвидаторот, конкретно не е наведено дека истиот е задолжен со парични средства во работењето.

Имајќи го во предвид горенаведеното по наоѓање на овој суд, првостепениот суд правилно утврдил дека обвинетата како ликвидатор во правното лице не била задолжена со парични средства, односно такви не и биле доверени во нејзиното работење. Првостепениот суд правилно дејствијата кои и се ставаат на товар на обвинетата ги анализираше во колерација со законскиот опис на предметното кривично дело за кое се обвинува и притоа правилно утврдил дека за постоење на кривичното дело „Затајување“, покрај останатите елементи неопходно е да се утврди и дека стварта за која сторителот се обвинува дека ја затаил, се наоѓала во негово владение по било кој дозволен основ.

Во конкретниот случај не постои ниту една норма, односно ниту еден пропис врз основа на кој на обвинетата во нејзиното работење како ликвидатор и биле доверени парични средства, односно не постои ниту еден пропис врз основа на кој обвинетата како ликвидатор во правното лице била финансиски задолжена, за да потоа со задолжената, односно доверената сума во работењето истата да има обврска и да се раздолжува.

Сите овие решителни факти се утврдуваат и од исказот на вештото лице која меѓу другото изјавила и дека правното лице имало надворешен книговодител, кој ги обавувал сите книговодствени работи, а обвинетата во своето работење согласно Правилникот не била задолжена да работи со

парични средства, таа не била благајник и во нејзиното работење не и биле доверувани никакви парични средства.

(КЖ-288/15 Апелационен суд Штип)

7. Секое постапување спротивно на службената должност и овластување само по себе не претставува кривично дело и не претставува злоупотреба во кривично правна смисла, бидејќи злоупотребата на службената положба и овластување се реализира кога службеното лице го извршува дејствието со намера за себе или за друг да прибави противправна имотна корист или на друг да му нанесе штета.

Кривичното дело “Злоупотреба на службената положба и овластување“ од чл.353 од КЗ може да се изврши само со директна умисла.

Од образложението:

Основен суд со обжалената пресуда обвинетите согласно чл.368 ст.3 од ЗКП ги ослободил од обвинение да сториле кривично дело «Злоупотреба на службената положба и овластување» по «чл.353 ст.3 в.в. со ст.1» од КЗ.

Против првостепената пресуда жалба во навремен законски рок изјавил Основниот јавен обвинител од Струмица со која пресудата ја напаѓа поради суштествени повреди на одредбите од кривичната постапка и погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, со предлог жалбата да се уважи, а нападнатата пресуда укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно одлучување.

Имено, неспорен е фактот на кој се укажува во изјавената жалба, дека од страна на обвинетиот како службено лице - раководител на бил склучен Договор за одобрување на кредит за обртни средства бр.77 на износ од 1.420.000,00 денари, со штедилницата, иако обвинетиот немал овластување т.е. писмено полномошно за превземање на овие дејствија.

Меѓутоа, по наоѓање на овој суд, секое постапување спротивно на службената должност и овластување само по себе не претставува кривично дело и не претставува злоупотреба во кривично-правна смисла, бидејќи злоупотребата на службената положба и овластување се реализира кога службеното лице го извршува дејствието со намера за себе или за друг да прибави противправна имотна корист или на друг да му нанесе штета. Кривичното дело «Злоупотреба на службената положба и овластување» од «чл.353 ст.3 в.в. со ст.1» од КЗ може да се изврши само со директна умисла, а понудените т.е. предложените докази во прилог на Обвинителениот акт не укажуваат на постоење на таков вид на умисла, односно намера да на ЈП му се нанесе штета. Напротив, по наоѓање на овој суд, од изведените докази во текот на постапката единствено се утврдува дека со дејствијата кои им се ставаат на товар на обвинетите, истите имале за цел да му помогнат на ЈП, а не да му наштетат.

Имено, од увидот во списите на предметот видно е дека критичниот период ЈП . - Скопје се наоѓало во незадоволителна финансиска состојба, поради што и критичниот период од страна на Управниот одбор на Јавното претпријатие, поточно на ден 06.02.2014 година била донесена Одлука за кредитно задолжување на ЈП . Скопје до 50.000.000,00 денари, а со цел

подобрување на финансиската состојба на претпријатието. Од исказот на сведокот В. З. и од Основниот Наод и мислење на вештите лица, јасно произлегува дека кредитот за кој обвинетиот се обвинува дека склучил Договор со Штедилницата без одобрение, бил земен под исти услови и камата кои важеле и спрема сите други правни лица, спрема кои биле одобрувани кредити од ваков вид.

Неспорен е фактот дека кредитот не бил вратен во предвидениот рок, меѓутоа за ова не може да се бара лична, а најмалку кривична одговорност од обвинетите, бидејќи враќањето на кредитот воопшто зависело од ликвидноста на самото јавно претпријатие, а како што произлегува од сите изведени докази, јавното претпријатие во критичниот период било во незавидна финансиска состојба. Од друга страна, првостепениот суд правилно утврдил дека штетната последица, како што се наведува во обвинителениот акт, настапила во периодот кога обвинетите не биле на своите раководни позиции во јавното претпријатие.

(КЖ-183/16 Апелационен суд Штип)

8. Кога во поднесениот обвинителен предлог не е наведен конститутивниот елемент на кривичното дело “Предизвикување општа опасност“ од чл.288 ст.1 од КЗ и тоа дека предметното кривично дело е извршено кога сторителот со општо опасно дејствие или средство ќе предизвика значителна опасност за животот или телото или за имот од големи размери тогаш во дејствието на обвинетиот опишано во обвинението се утврдува дали се содржани елементите на друго кривично дело.

Од образложението:

Основниот суд со обжалената пресуда К.бр.144/16 од 02.12.2016 година, обвинетиот М.К. од Р. го огласил за виновен за кривично дело «Предизвикување општа опасност» по «чл.288 ст.4 в.в. со ст. 1» од КЗ, за кое го осудил на парична казна од 62 дневни глоби, сметано по 15 евра, во денарска противвредност по 61,50 денари за едно евро, износ од 922,50 денари за една дневна глоба или во вкупен износ од 57.195,00 денари.

Од ваквата пресуда останал незадоволен Основниот јавен обвинител од Радовиш кој во навремен законски рок изјавил жалба со која првостепената пресуда ја побива поради одлуката за кривичната санкција. Наведувајќи жалбени причини по истакнатиот основ предлага жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се преиначи, така што на обвинетиот за кривичното дело “Предизвикување општа опасност“ од чл.288 ст.4 в.в.со ст.1 од КЗ да му биде изречена ефективна казна затвор, во рамките на законски предвидената во КЗ.

Од изреката:на второстепената пресуда:

По повод жалбите и по службена должност пресудата на Основен суд Радовиш, -СЕ ПРЕИНАЧУВА, по однос на правната квалификација и трошоците во постапката, така што се утврдува дека обвинетиот со дејствијата опишани во изреката на првостепената пресуда сторил кривично дело “Телесна повреда“ од чл.130 ст.1 од КЗ и се задолжува обвинетиот М. К.

да плати на оштетениот кривични трошоци во постапката, вкупен износ од 60.580,00 денари, во рок од 15 дена по приемот на оваа пресуда.

Имено, од изведените докази, како од материјален, така и од вербален карактер првостепениот суд правилно утврдил дека обвинетиот во својство на полициски службеник во вршење на своите службени должности, употребил огнено оружје спротивно на чл.89 и чл.90 од Законот за полиција и тоа во моментот додека по угорнината го бркал оштетениот, испукал два куршуми од неговиот службен пиштол марка “Црвена Застава 99” со сериски број xxxxx и на оштетениот му нанел телесна повреда - огнопрострелна рана во пределот на десната натколеница.

Основниот облик на кривичното дело “Предизвикување општа опасност” пропишан во чл.288 ст.1 од КЗ, “го врши тој што со пожар, полова, експлозија, отров или отровен гас, јонизирачко зрачење, моторна сила, електрична или друга енергија или со друго општо опасно дејствие или средство, ќе предизвика значителна опасност за животот или телото на луѓето или за имот од големи размери”.

Имајќи ја во предвид вака поставената законска формулација на предметното кривично дело јасно произлегува дека предметното кривично дело е извршено кога сторилот со општо опасно дејствие или средство ќе предизвика значителна опасност за животот или телото на луѓето или за имот од големи размери. Во конкретниот случај, имајќи во предвид дека овој битен конститутивен елемент на предметното кривично дело, т.е. значителна опасност, не е наведен ниту во поднесениот обвинителен предлог, ниту пак е наведен во изреката на првостепената пресуда, погрешна е констатацијата на првостепениот суд дека обвинетиот М. со дејствијата конкретно наведени во изреката на првостепената пресуда сторил кривично дело “Предизвикување општа опасност” од чл.288 ст.4 в.в.со ст.1 од КЗ.

Поради сите овие напред наведени причини, а заради правилна примена на КЗ, на правилно утврдената фактичка состојба и правилно утврдените решавачки факти дека критичниот ден, место и време обвинетиот телесно го повредил оштетениот овој суд постапувајќи по службена должност одлучи да ја преиначи првостепената пресуда во делот на правната квалификација на кривичното дело кое му се става на товар на обвинетиот, на тој начин што утврди дека обвинетиот со дејствијата конкретно опишани во изреката на првостепената пресуда и во фактичката состојба, сторил кривично дело “Телесна повреда” од чл.130 ст.1 од КЗ.

ЗАКОН ЗА КРИВИЧНА ПОСТАПКА

1. Исказот на обвинетиот даден пред Основното јавно обвинителство кој не е сниман (односно не е даден согласно чл.207 од ЗКП) не може да се прочита на главна расправа согласно чл.391 ст.3 од ЗКП.

Од образложението:

Основниот суд со обжалената пресуда обвинетиот го огласил за виновен за кривично дело “Даночно затајување“ од чл.279 ст.1 од КЗ, а обвинетото правно лице за кривично одговорно за кривично дело “Даночно затајување“ од чл.279 ст.3, в.в. со ст.1 од КЗ. За стореното кривично дело на обвинетиот му изрекол алтернативна мерка - условна осуда со која му утврдил казна затвор во траење од една година која казна нема да се изврши доколку обвинетиот во рок од две години од денот на правосилноста на пресудата не стори ново кривично дело. На кривично одговорното првнo лице му изрекол парична казна во износ од 100.000,00 денари, која казна да ја плати во рок од 30 дена од денот на правосилноста на пресудата, а доколку паричната казна не може да се изврши од имотот на правното лице поради тоа што правното лице нема таков имот или престанало да постои пред извршувањето на казната, казната да се изврши од неговиот правен следбеник, а ако нема правен следбеник од имотот на основачот или основачите на правното лице, сразмерно на вложените уддели, односно од имотот на акционерите, односно содружниците сразмерно на нивните удели.

Против првостепената пресуда жалба во навремен законски рок изјавил обвинетиот поради суштествени повреди на одредбите на кривичната постапка, погрешно утврдена фактичка состојба и поради повреда на КЗ, со предлог жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се преиначи на начин што према обвинетиот да биде изречена ослободителна пресуда, бидејќи јавниот обвинител не докажал надвор од разумно сомневање дека обвинетиот го сторил делото или истата да се укине и предметот врати на повторно разгледување.

Против првостепената пресуда жалба во навремен законски рок изјавил и Основниот јавен обвинител со која првостепената пресуда ја побива поради повреда на КЗ. Наведувајќи жалбени причини по истакнатиот жалбен основ предлага жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се укине.

Првостепениот суд погрешно постапил кога го прифатил предлогот на јавниот обвинител и дозволил да се прочита исказот на осомничениот даден пред јавниот обвинител согласно чл.391, в.в. со чл.207 од ЗКП, бидејќи во конкретниот случај исказот на обвинетиот не бил сниман со апарат за визуелно-тонско снимање.

(КЖ-31/16) Апелационен суд Штип

2. Не се исполнети условите за донесување на пресуда врз основа на признание на вина, кога обвинетиот го признал кривичното дело при неговото директно испитување.

Од образложението:

Основен суд со обжалената пресуда обвинетиот од «Струмица» го огласил за виновен за кривично дело «Неовластено производство и пуштање во промет на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори» по «чл.215 ст.1» од КЗ, за кое го осудил на казна затвор во траење од 3 (три) години и го задолжил да плати на име паушал сума од 1.000,00 денари како и на име трошоци на кривичната постапка

Против првостепената пресуда жалба во навремен законски рок изјавил обвинетиот преку својот бранител со која пресудата ја напаѓа поради суштествени повреди на одредбите од кривичната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право. Наведувајќи жалбени причини по истакнатите жалбени основи предлага жалбата да се уважи, а нападнатата пресуда преиначи на начин што обвинетиот да го казни поблаго или пак укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно одлучување.

Од увидот во Записникот за одржана главна расправа видно е дека претседателот на судечкиот совет го повикал обвинетиот во согласност со чл.381 од ЗКП да се произнесе дали се чувствува за виновен или не за кривичното дело кое му се става на товар, на кое прашање обвинетиот јасно во присуство на неговиот бранител одговорил дека не се чувствува за виновен. Токму поради овие причини, односно имајќи во предвид дека обвинетиот не го признал сторувањето на предметното кривично дело, постапката продолжила со изведување на докази предложени од страна на обвинителството, но и со изведување на доказите предложени од страна на одбраната. Неспорен е фактот дека обвинетиот при неговото директно испитување всушност го признал сторувањето на предметното кривично дело и изразил каење за истото, меѓутоа по наоѓање на овој суд првостепениот суд правилно постапил кога вака дадениот исказ не го прифатил како дадено признание на вина и правилно постапил кога при донесувањето на обжалената пресуда не ја применил одредбата од чл.381 од ЗКП, бидејќи пресуда врз основа на признание на вина се донесува кога обвинетиот уште на самиот почеток на главната расправа, по дадената поука за неговите права, доброволно ќе ја признае вината и во таков случај во текот на доказната постапка ќе се изведат само оние докази кои се однесуваат на одлуката за санкцијата.

(КЖ-69/16 Апелационен суд Штип)

3. Судот нема обврска да го обезбедува доказот извод од казнена евиденција за обвинетиот, правото да обезбедуваат и предлагаат докази единствено им припаѓа на странките во постапката.

Од образложението:

Основниот суд со обжалената пресуда К.бр.2/16 од 27.01.2016 година, донесена врз основа на признание на вина, обвинетиот го огласил за виновен за кривично дело «Телесна повреда» од чл.130 ст.1 од КЗ према приватниот тужител, за кое го осудил на парична казна од 40 дневни глоби .

Од ваквата пресуда останал незадоволен приватниот тужител кој во навремен законски рок преку неговиот полномошник изјавил жалба со која првостепената пресуда ја побива само поради одлуката за кривичната санкција, со предлог жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се преиначи во делот на одлуката за кривичната санкција, така што на обвинетиот да му биде изречена построга казна.

Неосновани се жалбените наводи на приватниот тужител истакнати преку неговиот полномошник во кои се наведува дека првостепениот суд при донесувањето на обжалената пресуда во делот на одлуката за кривичната санкција, погрешно ги применил одредбите од Законот за одредување на видот и одмерување на висината на казната, односно дека првостепениот суд погрешно постапил кога обвинетиот го класифицирал во прва вертикална категорија, неосновано прифаќајќи дека истиот немал поранешни осуди. Во прилог на ваквиот жалбен навод се наведува дека обвинетиот бил претходно осудуван, а за кое нешто со поднесената приватна кривична тужба било предложено увид во кривичен предмет оформен пред Основен суд Струмица против обвинетиот.

Ваквите жалбени наводи овој суд ги одби како неосновани, бидејќи согласно одредбите од новиот ЗКП (Службен весник на РМ бр.150/2010) правото да обезбедуваат и предлагаат докази единствено им припаѓа на странките во постапката, а не и на судот. Во конкретниот случај од страна на приватниот тужител не е приложен доказ-Извод од казнена евиденција за обвинетиот, ниту пак од списите на предметот произлегува дека приватниот тужител побарал издавање на ваков доказ од надлежниот суд, а пак од увидот во Записникот за главна расправа видно е дека по дадената изјава за признание на вина од страна на обвинетиот, била спроведена доказна постапка во која биле изведувани докази кои се однесуваат само на одлуката за казната, но притоа иако на главната расправа биле присутни и приватниот тужител и неговиот полномошник, сепак видно е дека од нивна страна не било предложено изведување на докази по однос на поранешниот живот на обвинетиот, конкретно, докази за неговата евентуална поранешна осудуваност.

(КЖ-91/16 Апелационен суд Штип)

4. Постои суштествена повреда на постапката од чл.415 ст.1 т.8 од ЗКП кога пресудата е заснована на доказ графолошко вештачење, а не е сослушано вештото лице, иако странката барала истото да се испита на главна расправа.

Од образложението:

Основен суд со обжалената пресуда обвинетиот го ослободил од обвинение согласно чл.403 ст.1 т.3 од ЗКП, да сторил кривично дело «Фалсификување исправа» по «чл.378 ст.3 в.в.ст.1» од КЗ.

Против првостепената пресуда жалба во навремен законски рок изјавил «ОЈО со која пресудата ја напаѓа поради суштествена повреда на одредбите од кривичната постапка, погрешно утврдена фактичка состојба и поради повреда на КЗ. Наведувајќи жалбени причини по истакнатите основи предлага жалбата да се уважи, а обжалената пресуда укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно одлучување.

Со донесената пресуда првостепениот суд сторил суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка во смисла на чл.415 ст.1 т.8 од ЗКП, која повреда е од апсолутен карактер и на која, овој суд внимава и по службена должност по чл.427 ст.1 т.1 од ЗКП. Сторената суштествена повреда се состои во тоа што првостепената пресуда се заснова на доказ врз основа на кој според одредбите од ЗКП истата не може да се заснова.

Имено, од увидот во списите по предметот видно е дека првостепениот суд донел ослободителна пресуда со која обвинетиот го ослободил од обвинение дека сторил кривично дело «Фалсификување исправа» по «чл.378 ст.3 в.в.ст.1» од КЗ, врз основа на чл.403 т.3 од ЗКП, а како причини од кои првостепениот суд се раководел при ослободувањето на обвинетиот од обвинението е наведено дека од изведените докази, а особено од извршеното графолошко вештачење не се докажало дека скриптор на потписот во рубриката «потпис на примач» бил обвинетиот.

Од сето ова погоре наведено јасно произлегува дека првостепениот суд обжалената пресуда воглавно ја засновал на извршеното графолошко вештачење, а кое нешто е во спротивност со чл.387 ст.3 од ЗКП.

Имено, во чл.387 ст.3 од ЗКП е пропишано дека «Ако некоја од странките бара вештото лице да се испита на главната расправа писмениот наод и мислење ќе бидат прифатени како доказен материјал само ако вештото лице кое го изработило вештиот наод и мислење дало свој исказ на главната расправа и била дадена можност да биде вкрстено испрашано».

Од увидот во записникот за главна расправа видно е дека една од странките т.е. јавниот обвинител, побарал распит на вештото лице но првостепениот суд иако го одбил ваквиот предлог, сепак спротивно на чл.387 ст.3 од ЗКП изготвениот писмен Наод и мислење го прифатил како доказен материјал и на истиот во целост ја засновал обжалената пресуда.

(КЖ-43/17 Апелационен суд Штип)

5. Изреката на пресуда со која е огласено за виновно само обвинетото правно лице за кривично дело од чл.279 од КЗ, а не и одговорното лице кога не постоеле законски пречки за водење на кривичната постапка и према одговорното лице е нејасна и неразбирлива

Од образложението:

Основниот суд со обжалената пресуда обвинетото правно лице го огласил за кривично одговорно за кривично дело „Даночно затајување“ од чл.279 ст.3 в.в. со ст.2 и 1 од КЗ, за кое го осудил на парична казна во висина од 250.000,00 денари.

Од ваквата пресуда останало незадоволно обвинетото правно лице кое во навремен законски рок преку бранителот изјавило жалба, со која првостепената пресуда ја побива поради: суштествени повреди на одредбите на кривичната постапка, погрешно утврдена фактичка состојба, повреда на КЗ и одлуката за кривичната санкција, со предлог жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се преиначи, на начин што обвинетото правно лице да биде ослободено од обвинение согласно чл.403 т.3 од ЗКП.

Во чл.28-а се пропишани условите за кривична одговорност на правното лице, па така во чл.28-а ст.1 конкретно е пропишано дека “Правното лице е одговорно за кривично дело сторено од одговорното лице во правното лице во име, за сметка или во корист на правното лице”.

Доколку внимателно се анализира оваа законска одредба јасно произлегува дека кривичната одговорност на правното лице е објективна и произлегува од одговорноста на одговорното лице, односно кривичната одговорност на правното лице се заснива на начелото на т.н. претпоставена одговорност, чиј основ е противправното постапување на одговорно лице, кое ја изразува неговата волја.

Автономна одговорност на правно лице и можност да се води кривична постапка единствено против правното лице, постои само во случај при постоење на определени пречки, кои ја исклучуваат вината на одговорното лице или кога поради фактички или правни пречки не може да се води таква постапка и према одговорното лице.

(КЖ-63/15 Апелационен суд Штип)

6. Кога во скратена постапка ќе се утврди дека обвинетиот го променил своето престојувалиште, тоа не го пријавил пред надлежниот суд, а претходно не примил обвинителен предлог не се исполнети условите за судење во отсуство.

Од образложението:

Основен суд со обжалената пресуда обвинетиот го огласил за виновен за сторено кривично дело “Измама при добивање кредит или други погодности” од чл.249 ст.1 од КЗ за кое го осудил на парична казна од 100 дневни глоби, висината на една дневна глоба ја одредил на 10 евра во денарска противвредност од 614 денари, така што износот на паричната казна изнесува 61.400,00 денари.

Од првостепената пресуда останал незадоволен Основниот јавен обвинител од Струмица кој во навремен законски рок изјавил жалба со која пресудата ја побива само поради одлуката за кривичната санкција, со предлог жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се преиначи во однос на изречената кривична санкција, така што обвинетиот В. К. за кривичното дело “Измама при добивање кредит или други погодности” од чл.249 ст.1 од КЗ да му се изрече ефективна казна затвор.

Од увидот во списите по предметот видно е дека првостепениот суд донел решение согласно чл.479 ст.2 од ЗКП (Службен весник на РМ бр.150/2010) со кое одлучил главната расправа да се одржи во отсуство на обвинетиот. Доколку внимателно се анализира законската одредба од чл.479 ст.2 од ЗКП, јасно произлегува дека истата може да се примени за кривично дело за која е пропишана парична казна или казна затвор до три години, но само доколку претходно е исполнет барем еден од алтернативно дадените услови, а тоа се: обвинетиот да е уредно повикан или поканата да не можела да му се врати поради очигледно одбегнување на обвинетиот да ја прими поканата.

Во конкретниот случај неспорно е дека обвинетиот не бил уредно повикан, а од увидот во списите во предметот видно е дека на истиот уредно

не му бил доставен и преписот од обвинителниот предлог поднесен против него.

Поради сите овие напред наведени причини, по наоѓање на овој суд не може да се прифати констатацијата на првостепениот суд - дека со самото тоа што обвинетиот го променил своето престојувалиште, а тоа не го пријавил пред надлежниот суд, дека истиот одбегнувал да ја прими поканата за присуство на закажаната главна расправа, бидејќи во конкретниот случај од увидот во списите по предметот не може да се утврди дека обвинетиот воопшто знаел дека против него се води оваа кривична постапка, а следствено на ова и дека имал обврска пред надлежниот суд да пријави промена на неговото престојувалиште.

Од друга страна од увидот во рецелисот, видно е дека пратката била вратена, меѓутоа не може да се утврди од кои причини не можела да се изврши доставата.

Поради сите овие напред наведени причини следува да по повод изјавената жалба, а по службена должност поради сторена суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка, првостепената пресуда се укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно одлучување.

(КЖ-240/15 Апелационен суд Штип)

7. Предлогот за отповикување на условна осуда поднесен од оштетениот е недозволен.

Од образложението:

Основниот суд со обжаленото решение предлогот за отповикување на условна осуда - казна затвор во траење од 6 месеци со време на проверка од една година на осудениот за кривично дело „Тешка телесна повреда“ од чл. 131 од КЗ поднесен од оштетениот го отфрлил како ненавремен.

Од ваквото решение останал незадоволен оштетениот кој во навремен законски рок лично изјавил жалба со која првостепеното решение го побива поради суштествена повреда на одредбите од кривичната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и поради погрешна примена на материјалното право, со предлог жалбата да се уважи, решението укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно одлучување.

Во чл. 494 ст.1 од ЗКП - Интегрален текст е предвидено “Кога во условната осуда е определено дека казната ќе се изврши ако осудениот не ја врати имотната корист, не ја надомести штетата или не исполни други обврски, а осудениот во определениот рок не ги исполни тие обврски, судот што судел во прв степен ќе спроведе постапка за отповикување на условната осуда по предлог на овластениот тужител, а може и по службена должност“.

Имајќи ја во предвид вака цитираната законска одредба, произлегува дека постапката за отповикување на условна осуда ја спроведува судот што судел во прв степен и тоа по предлог на овластениот тужител, а може и по службена должност.

Од увидот во списите во предметот, видно е дека кривичната постапка завршена со правосилна пресуда на Основен суд со која осудениот е огласен за виновен, за кривично дело „Тешка телесна повреда“ од чл.131 ст.1 од КЗ за кое кривично дело му било изречена алтернативна мерка - условна осуда,

била поведена по службена должност, односно по барање на овластениот тужител во конкретниот случај надлежниот Јавен обвинител.

При една ваква состојба на работите, јасно произлегува дека предлогот за отповикување на условна осуда не е поднесен од страна на овластениот тужител - надлежниот Јавен обвинител, напротив истиот е поднесен лично од оштетениот кој согласно чл. 494 ст.1 од ЗКП не е овластен да бара спроведување на постапка за отповикување на условна осуда.

(КСЖ-11/15 Апелационен суд Штип)

8. Сторена е суштествена повреда од чл.415 ст.1 т.11 од ЗКП со тоа што првостепениот суд донел пресуда врз основа на признание на вина од обвинетиот во текот на главната расправа за кривично дело “Тешка телесна повреда“ од чл.131 ст.1 од КЗ без да даде признание за субјективниот елемент на наведеното кривично дело.

Од образложението:

Основен суд со обжалената пресуда обвинетиот го огласил за виновен за кривично дело «Тешка телесна повреда» по чл «чл.131 ст.1» од КЗ за кое го осудил на казна затвор во траење од 8 месеци.

Од ваквата пресуда останал незадоволен Основниот јавен обвинител од Кочани кој во навремен законски рок изјавил жалба, со која првостепената пресуда ја побива само поради одлуката за кривичната санкција, со предлог жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се преиначи во делот на одлуката за казната, така што на обвинетиот да му биде изречена построга казна затвор согласно законот.

Од увидот во Записникот за главна расправа видно е дека по вака даденото признание на вина првостепениот суд во доказна постапка одлучил да бидат изведени само оние докази кои се однесуваат на одлуката за санкцијата, а на предлог на обвинетиот, првостепениот суд донел решение во доказна постапка да се испита и обвинетиот на околности кои ќе бидат од влијание при донесувањето на одлуката за санкцијата.

Во својот исказ обвинетиот наместо да му предочи на првостепениот суд олеснителни околности кои ќе бидат од влијание за донесување на одлуката за кривичната санкција, истиот дал опис на случувањето на предметниот кривично правен настан, односно ги опишал противправните дејствија кои му се ставаат на товар, но ја образложил и причината поради која тој ги превземал противправните дејствија, притоа појаснувајќи дека немал намера физички да го нападне неговиот чичко - оштетениот, а дека дејствијата кои му се ставаат на товар ги превземал во афектна состојба.

Со вака дадениот исказ од страна на обвинетиот во целост се доведува под сомнение претходно даденото признание на вина, бидејќи произлегува дека обвинетиот само ги признал објективните елементи на кривичното дело од чл.131 ст.1 од КЗ, но не и субјективниот елемент, односно умислата тешко телесно да го повреди оштетениот. Субјективниот елемент на кривичното дело од чл.131 ст.1 од КЗ всушност претставува и негов квалификаторен елемент, бидејќи во зависност од степенот на кривичната одговорност на обвинетиот зависи и тоа дали во конкретниот случај се работи за привилегиран или квалификуван облик на предметното кривично дело. Со дадениот исказ од

страна на обвинетиот во доказна постапка се доведува во прашање и правната квалификација на кривичното дело за кое со првостепената пресуда обвинетиот е огласен за виновен.

(КЖ-487/15 Апелационен суд Штип)

9. Сторена е суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка во смисла на чл.381 ст.2 од ЗКП (интегрален текст), а која повреда се состои во тоа што првостепениот суд го повредил правото на одбрана на обвинетиот бидејќи на бранителот на обвинетиот не му е дадено доволно време за увид во списите на предметот.

Од образложението:

Основниот суд со обжалената пресуда обвинетите ги огласил за виновни за кривично дело “Измама“ по чл.247 ст.4, в.в. со ст.1 и в.в.со чл.22 од КЗ за кое ги осудил на казна затвор во траење од по три години.

Обвинетиот жалба поднел и преку бранителот по службена должност со која пресудата ја побива поради суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка, поради погрешно утврдена фактичка состојба, поради погрешна примена на материјалното право и поради одлуката за казната. Предлага, жалбата да се уважи, пресудата преиначи и обвинетиот ослободи од обвинението или пресудата да се укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно одлучување.

Сторената суштествена повреда иако е од релативен карактер, сепак по наоѓање на овој суд истата влијае врз законитото и правилно донесување на пресудата.

Имено, од увидот во Записникот за одржан главен претрес видно е дека ангажираниот бранител од страна на обвинетиот, со писмен поднесок го известил првостепениот суд дека му го откажува полномошното на обвинетиот, а за кое нешто телефонски бил известен и самиот обвинет.

Од овие причини обвинетиот побарал одлагање на закажаниот претресот со цел ангажирање на друг бранител по сопствен избор. Ваквиот предлог за одлагање на претресот од страна на првостепениот суд бил одбиен и на обвинетиот му бил поставен бранител по службена должност, имајќи го во предвид фактот да за предметното кривично дело, за кое се обвинува обвинетиот е предвидена задолжителна одбрана, согласно одредбите од ЗКП.

На поставениот бранител по службена должност на обвинетиот, од страна на првостепениот суд, предметот му бил даден на увид само 30 минути, а за ова време претресот бил прекинат.

Постапувајќи на ваков начин првостепениот суд сторил суштествена повреда, бидејќи во конкретниот случај имајќи ја во предвид обемноста на доказниот материјал (писмен и вербален), особено сложеноста на предметот и тежината на предметното кривично дело за кое се обвинува обвинетиот како соизвршител, т.е. заедно со обвинетата која се огледа и преку висината на запретената казна затвор, по наоѓање на овој суд очигледно временскиот период од само 30 минути кој првостепениот суд го определил да се изврши увид во списите на предметот од страна на ново поставениот бранител по службена должност, не бил доволен за запознавање со содржината на списите

на предметот, а очигледно воопшто и не бил доволен за подготвување на одбраната.

Од овие причини јасно произлегува дека на обвинетиот му било ускратено едно од загарантираните минимални права кои ги има секој обвинет, а тоа во конкретен случај е правото на обвинетиот да има доволно време и можност за подготовка на одбраната, поради што и на истиот, по наоѓање на овој суд му било повредено правото на одбрана.

(КЖ-489/15 Апелационен суд Штип)

10. По објавувањето на првостепената пресуда надлежен за определување на притвор е советот од чл.25 ст.5 од ЗКП, а не судечкиот совет.

Од образложението:

Основниот суд со обжаленото решение, притворот определен против обвинетиот за кривично дело „Неовлатено пуштање во промет на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори“ од чл. 215 ст.1 од КЗ, со решение на судија на претходна постапка на Основен суд Штип а продолжен со решение на Основен суд Штип го укинал и одлучил обвинетиот веднаш да се пушти да се брани од слобода.

Од ваквото решение останал незадоволен Основниот јавен обвинител од Штип кој во благовремен рок поднел жалба со која решението го напаѓа поради сторена суштествена повреда на одредбите на постапката и погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, со предлог жалбата да се уважи, решението укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно одлучување.

Во чл.174 ст.2 од ЗКП е пропишано „За определување или укинување на притворот од завршување на главната расправа до објавување на пресудата надлежен е судечкиот совет, а од објавувањето на пресудата до нејзината правосилност, надлежен е советот од членот 25 став (5) на овој закон“.

Согласно чл. 25 ст.5 од ЗКП, Сл.весник на РМ бр. 150/10 ЗИД на ЗКП Сл.весник на РМ бр. 51/11 и Сл.весник бр. 100/12, меѓу другото е предвидено дека првостепените судови во совет составен од тројца судии одлучуваат за жалби против одлуките на судијата на претходната постапка и против други решенија кога тоа е определено со овој закон и донесуваат одлуки во прв степен надвор од главна расправа.

Во конкретниот случај, обжаленото решение со кое притворот определен и продолжен према обвинетиот за кривично дело “Неовластено производство и пуштање во промет наркотични дроги, психотропни сипстанции и прекурсори“ од чл.215 ст.1 од КЗ е укинат, е донесено на ден 31.10.2016 година, од страна на судечкиот совет, иако од увидот во списите по предметот видно е дека Пресудата на Основен суд Штип со која обвинетиот е огласен за виновен и осуден за кривично дело “Неовластено производство и пуштање во промет наркотични дроги, психотропни сипстанции и прекурсори“ од чл.215 ст.1 од КЗ, е јавно објавена на ден 25.10.2016 година.

Имајќи во предвид дека согласно погоре цитираната законска одредба, надлежен за определување, односно укинување на притворот по објавувањето на пресудата е советот од членот 25 став (5) од ЗКП, а не судечкиот совет, во

конкретниот случај повеќе од очигледно е дека првостепениот суд сторил суштествена повреда на одредбата на кривичната постапка, која повреда е од апсолутен карактер, бидејќи првостепеното решение го донел суд кој не бил прописно составен, а поради кое нешто истото е неподобно за испитување од страна на овој суд.

(КСЖ-114/16 Апелационен суд Штип)

11. Кога нанесената штета е елемент на кривичното дело, мериторно треба да се одлучи и за имотно правното барање, а не оштетените да се упатуваат на спор.

Од образложението:

Основниот суд со обжалената пресуда обвинетиот го огласил за виновен за кривично дело “Злоупотреба на службената положба и овластување“ од чл.353 ст.4 в.в.со ст.3 и 1 в.в.со чл.45 од КЗ за кое му изрекол алтернативна мерка - условна осуда, со која му утврдил казна затвор во траење од 2 години, која нема да се изврши доколку обвинетиот за време од 5 години не стори друго кривично дело. За остварување на имотно правното побарување оштетените ги упатил на спор.

Од првостепената пресуда останал незадоволен Основниот јавен обвинител од Кочани кој во навремен законски рок изјавил жалба поради одлуката за условната осуда и поради одлуката за имотно-правните барања, со предлог жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се преиначи, така што обвинетиот за стореното продолжено кривично дело “Злоупотреба на службената положба и овластување“ од чл.353 ст.4, в.в. со ст.3 и ст.1 од КЗ да му биде изречена ефективна казна затвор, во границите на казната предвидена за ова кривично дело и да биде задолжен да им ја надомести причинетата штета на оштетените институции во висина утврдена со обжалената пресуда на Основен суд .

Упатувањето на оштетените своите имотно-правни барања да ги остваруваат во спор, во случај кога штетата е битен елемент на кривичното дело, а нејзината висина е од релевантно значење за постоење на кривичното дело во неговиот квалификуван облик, како што е во конкретниот случај, ја прави изреката на пресудата не само неразбирлива и противречна на самата себе си, туку ја прави несигурна и под сериозно сомнение во таков случај се доведува и фактичката состојба, а со тоа под сериозно сомнение се доведува и правилната примена на Кривичниот законик.

Со оглед на тоа дека првостепениот суд како решителен факт веќе утврдил дека обвинетиот при извршувањето на кривичното дело нанел штета на повеќе институции, имајќи го во предвид законскиот опис на предметното кривично дело, првостепениот суд бил должен и мериторно да одлучи за предјавените имотно-правни барања од оштетените, односно да го задолжи обвинетиот да ги плати противправно прибавените пари во корист на оштетените институции.

(КЖ-255/16 Апелационен суд Штип)

12. Сторена е суштествена повреда на одредбите од кривичната постапка од чл.415 ст.2 од ЗКП кога странките се откажале од изведување на доказите кои ги предложиле, а при тоа не е побарано согласност од другата странка, а тоа можело да влијаело врз законитото и правилно донесување на пресудата.

Од образложението:

Основен суд со обжалената пресуда обвинетиот согласно чл.403 ст.1 т.3 од ЗКП го ослободил од обвинение да сторил кривично дело «Загрозување на сигурноста» по «чл.144 ст.1» од КЗ .

Против првостепената пресуда жалба во навремен законски рок изјавил приватниот тужител преку полномошникот со која пресудата ја напаѓа поради суштествена повреда на одредбите од кривичната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право. Наведувајќи жалбени причини по истакнатите основи предлага жалбата да се уважи, а обжалената пресуда укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно одлучување.

Имено, во увидот на списите на предметот видно е дека обвинетиот преку неговиот бранител доставил листа на докази со која предложил во текот на главната расправа да бидат распрашани сведоците С. М. и З. К., а како доказ да биде изведен и Извештајот од МВР - СВР , за настанот .

Од увидот во записникот за главна расправа видно е дека пред изведувањето на доказите предложени од страна на одбраната, бранителот на обвинетиот останал при предлогот за распит на сведокот С. М., но го повлекол предлогот за сослушување на сведокот З. К., како и предлогот за изведување на материјалниот доказ - Извештај на МВР СВР .

Неспорен е фактот дека секоја од странките може да се откаже од изведување на доказите кои биле предложени, меѓутоа сето ова може да го стори единствено по претходна согласност од другата странка, согласно чл.382 ст.2 од ЗКП.

Од увидот во записникот за главна расправа од 06.02.2017 година видно е дека спротивната страна, во конкретниот случај тужителот, се нема произнесено по однос на предлогот на одбраната за неизведување на дел од предложените докази во листата на докази, односно на записникот за главна расправа не е нотирано дека постои согласност од тужителот, односно од неговиот полномошник за прифаќање на предлогот на одбраната за неизведување на дел од предложените докази.

Сторената суштествена повреда по наоѓање на овој суд е од битно влијание за законитото и правилно донесување на пресудата, поради што следуваше да првостепената пресуда се укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

(КЖ-145/17 Апелационен суд Штип)

ГРАЃАНСКИ ОДДЕЛ

ТРГОВСКИ СПОРОВИ

1. Во споровите од стечајна постапка странките своето право на ревизија можат да го остварат во рок од 15 дена по приемот на пресуда донесена во втор степен согласно Законот за изменување и дополнување на Законот за стечај („Службен весник на РМ“ бр.79/2013) како специјален закон, а не во рокот од 30 дена согласно ЗПП.

Од образложението:

Основниот суд во Штип со решение СТ-ТС бр.1/16 од 23.08.2016 година, ревизијата поднесена од тужениот против пресудата на Апелационен суд Штип ТСЖ 205/16 од 03.06.2016 година и пресудата на Основен суд Штип СТ-ТС бр. 1/16 од 27.04.2016 година ја отфрлил како ненавремена. Од ваквата одлука останал незадоволен тужениот кој во навремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите од ЗПП и погрешна примена на материјалното право. Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата и сите списи во предметот, го испита побиваното решение во смисол на чл. 354 од ЗПП па најде дека се неосновани жалбените наводи на жалителот да првостепениот суд сторил суштествена повреда на одредбите на парничната постапка од чл. 380 ст.1 а во врска со чл.93-а ст.5 од Законот за стечај, а која повреда по мислење на жалителот има влијание врз законитоста на побиваното решение.

По мислење на овој суд, првостепениот суд правилно ги применил чл.380 ст.1 од ЗПП каде што е предвидено: „Ненавремено, нецелосна и недозволена ревизија или ревизија во која не се наведени и образложени причините за нејзиното поднесување, ќе ја отфрли со решение судија поединец, односно Претседател на совет на првостепен суд, без одржување на рочиште“, чл.7 од Законот за стечај е предвидено: „На стечајната постапка соодветно се применуваат одредбите на ЗПП, ако со овој Закон поинаку не е определено“ и чл.93-а ст.5 од Законот за стечај каде што е предвидено: „Во споровите од стечајната постапка кога таа е дозволена со Закон, против правосилна пресуда донесена во втор степен, странките можат да изјават ревизија во рок од 15 дена од денот на доставувањето на препис на пресудата...“, кога го донел побиваното решение со која ревизијата изјавена од тужениот против пресудата на Апелационен суд Штип ТСЖ-205/16 од 03.06.2016 година ја отфрлил како ненавремена бидејќи утврдил дека полномошникот на тужениот, адвокат Војдан Манчев од Скопје пресудата на Апелационен суд Штип ТСЖ-205/16 од 03.06.2016 година ја има применено на ден 15.06.2016 година што се потврдува од увидот во повратницата, а ревизија против пресудата тужениот ја поднел препорачано преку пошта на ден 15.07.2016 година што се потврдува од увидот во печатот за прием на ревизија во Основен суд Штип што е по истекот на законскиот рок за поднесување на ревизија од 15 дена утврден во чл. 93-а ст.5 од Законот за стечај.

По оценка на овој суд, правилна е констатацијата во образложението на првостепениот суд дека тужениот ревизијата ја има поднесено по истекот на законскиот рок од 15 дена по приемот на пресудата кој рок е преклузивен и тој рок не може да се продолжува.

Имајќи во предвид напред наведеното, а согласно чл.380 ст.1 од ЗПП, а во врска со чл.7 и чл.93-а ст.5 од Законот за стечај, правилно е одлучено со побиваното решение кога ревизијата поднесена од страна на тужениот се отфрла како ненавремена.

Овој суд го ценеше жалбениот навод на жалителот кој што наведува дека рокот за изјавување на ревизија во конкретниот спор согласно чл.372 ст.1 од ЗПП е 30 дена, но не го прифати од причина што чл.372 ст.1 од ЗПП би дошол во предвид само во случај кога со Законот за стечај не е поинаку предвидено. Во конкретниот случај, согласно чл.93-а ст.5 од Законот за стечај е определено дека во споровите од стечајната постапка кога тоа е дозволено со Закон против правосилна пресуда донесена во втор степен, странките можат да изјават ревизија во рок од 15 дена од денот на доставувањето на препис на пресудата. Оваа одредба значи дека за сите спорови кои се поведени поради отворена стечајна постапка рокот за изјавување на ревизија изнесува 15 дена.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 27.09.2016 год. под ТСЖ.бр.252/16 и Врховен суд на РМ на ден 20.12.2016 година под Рев1.бр.319/2016

2. Споровите во врска со имотно правни побарувања од неплатен данок не се во судска надлежност, уплатата на даноците е регулирана со даночни прописи и се врши во управна постапка.

Од образложението:

Основниот суд во Струмица со решение ТС.1бр.14/14 од .09.2014 година се огласил за стварно ненадлежен суд за решавање по тужбата на тужителот против тужените, поради судска ненадлежност за решавање по оваа правна работа и тужбата на тужителот, ја отфрлил. Од ваквото решение останал незадоволен тужителот кој во благовремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка. Апелациониот суд во Штип, ја разгледа жалбата, списите кон предметот, го испита побиваното решение во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде неосновани се жалбените наводи на жалителот за тоа дека првостепениот суд при донесувањето на побиваното решение сторил суштествена повреда од чл.343 ст.2 т.3 в.в. со чл.15 и 16 од ЗПП. По наоѓање на овој суд правилно првостепениот суд ги применил погоре наведените законски одредби кога одлучил како во изреката на побиваното решение. Имено, првостепениот суд правилно утврдил дека решавањето на овој спор спаѓа во надлежност на управните судови и покрај тоа што како основ на тужбеното барање тужителот навел надомест на штета.

Така од содржината на тужбата и доказите приложени кон неа, судот констатира дека тужителот побарува од тужените надомест на штета во износ од 8.014.845,00 денари со законска казнена камата од денот на поднесувањето на тужбата па до конечната исплата како и процесни трошоци. Од увидот во пресудата К.бр.396/12 од 19.12.2012 година на Основен суд Струмица, утврдил

дека имотно правното побарување кое го пријавил застапникот на тужителот ДП на РМ за подрачје Струмица е отфрлено како недозволено. Во образложението на наведената пресуда судот утврдил дека судот го отфрла бидејќи предмет на имотно правно побарување кое се досудува во кривична постапка може да се однесува на барање кое може да се оствари во спор согласно чл.97 од ЗКП, а со оглед на фактот дека даноците се предмет на управна постапка во која се одлучува за нив и поради тоа што не може да се одлучува во кривична постапка, судот барањето го отфрлил како недозволено.

Согласно чл.15 ст.1 од ЗПП:“судот во текот на целата постапка по службена должност внимава дали решавањето на спорот спаѓа во судска надлежност и дали решавањето на спорот спаѓа во надлежност на суд во РМ. Во ст.2:“кога судот во текот на постапката ќе утврди дека за решавање на спорот не е надлежен суд туку некој друг домашен орган , ќе се огласи за ненадлежен, ќе ги укине спроведените дејствија во постапката и ќе ја отфрли тужбата“.

Согласно чл.16 ст.1 од ЗПП:“секој суд во текот на целата постапка по службена должност внимава на својата стварна надлежност.“

По наоѓање на овој суд правилно првостепениот суд прифатил кога одлучил како во изреката на побиваното решение да истакнатото тужбено барање со предметната тужба тужителот не може да го остварува во поведената парнична постапка од причини што наплатата на даноците е регулирана со даночни прописи и се врши во управна постапка. При ова ирелевантен е фактот што како основ за тужбеното барање во тужбата е наведено надомест на штета од причина што согласно чл.176 ст.3 од ЗПП судот не е врзан за основот на тужбеното барање.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 09.12.2014 год. под ТСЖ.бр.485/14 и Врховен суд на РМ на ден 06.04.2016 година под Рев1.бр.89/2015

3. Договор за закуп на земјоделско земјиште каде не е извршено воведување во владение на земјиштето, не е реализиран договор , па истиот неможе да биде основ за надомест на штета или испуштена корист.

Од образложението:

Основен суд Струмица со пресуда ТС1-16/14 од 03.02.2015 година, тужбеното барање на тужителот да се задолжат тужените да му ја надоместат штетата во износ од 5.521.680,00 денари со законска казнена камата го одбил како неосновано. Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителот, кој во навремен рок изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право. Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата и останатите списи во предметот, па најде жалбата е неоснована.

Согласно чл.32 ст.1 од Законот за земјоделско земјиште, договорите за закуп треба да се прибележат во катастарот, согласно чл.21 од истиот закон (Сл.весник бр.18/11) договорот за закуп влегува во сила со денот на воведувањето во владение на закупаецот врз земјоделското земјиште предмет

на договорот, од страна на закуподавачот и тоа само на површините за кои фактички е воведен во фактичка власт.

Од изведените докази судот утврдил дека договорите за закуп еднострано се раскинати од страна на тужителот и истите не стапиле во сила по вина на тужителот. Утврдил дека првотужениот изработил елаборати, истите ги доставил до тужителот но тој му ги повратил со образложение дека нема да го воведо во владение на предметните површини. Врз основа на така утврденото правилен е заклучокот на првостепениот суд дека првотужениот нема обврска за плаќање на закупнината од причина што ниту го користел земјоделското земјиште, ниту располагал со истото. Покрај тоа и во двата склучени договори за закуп нема предвидено одредби да во случај на раскинување на договорот, при невоведување во владение на закупецот и при еднострано раскинување, да закупецот има обврска да плати оштета на закупувачот, било во вид на штета или испуштена корист. За тоа дека нема вина на страна на првотужениот за исплата на бараната штета на тужителот се потврдува и со пресудата на Апелациониот суд Штип КЖ.бр.185/14 од 30.04.2014 година со која тужените се ослободени од обвинение.

Овој суд ги ценеше жалбените наводи со кои жалителот наведува дека договорите се склучени и истите произведуваат правно дејство, закупецот има обврска за плаќање на закупнина, без оглед што не бил воведен во владение бидејќи постои вина на страна на тужените, а не на страна на тужителот, но не ги прифати овие жалбени наводи од причини што неспорно е дека овие договори биле еднострано раскинати од страна на тужителот што значи дека воопшто не стапиле во сила така да ниту закупецот остварил за себе имотна корист, ниту пак нанел штета на закуподавачот - тужителот, поради што правилно првостепениот суд со побиваната одлука одлучил така што го одбил тужбеното барање како неосновано.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 02.07.2015 год. под ТСЖ.бр.157/15 и Врховен суд на РМ на ден 25.01.2017 година под Рев1.бр.348/2016

4. Странка на која и е утврдено излачно право односно дека е сопственик на имот кој треба да се излачи од стечајната маса и истиот да му биде предаден во владение на странката, има право на материјална штета за имотот ако со имотот неовластено е располагано по отварањето на стечајната постапка.

Од образложението:

Основниот суд во Штип со пресуда ТС1 бр.10/16 од 15.02.2017 година, тужбеното барање на тужителот против тужениот делумно го усвоил и го задолжил тужениот да му плати на тужителот на име надомест на штета износ од 4.709.770 денари со законска казнена камата во висина на референтната стапка на НБ на РМ што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодието што претходело на тековното полугодие, зголемена за десет процентни поени сметано од 06.05.2016 година до исплатата.

Од ваквата одлука останал незадоволен тужениот кој во навремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите од ЗПП, погрешно и

нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалбата и сите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл. 354 од ЗПП па најде : жалбата е неоснована.

Согласно чл.127 ст.1 од Законот за стечај „Ако пред отворањето на стечајната постапка должникот неовластено го отуѓил предметот, чие издвојување можело да се бара, излачниот доверител може да бара да му се пренесе правото на противчинидба, ако таа сеуште не е извршена. Тој може да бара противчинидба од стечајната маса ако таа се уште може да се издвои од таа маса. Доверителот може да бара и надомест на штета што ја претрпел со неовластеното отуѓување и тоа како стечаен доверител ако отуѓувањето го извршил должникот пред отворањето на стечајната постапка, а како доверител на стечајната маса, ако отуѓувањето го извршил привремениот стечаен управник по поведувањето на стечајната постапка, односно стечајниот управник по отворањето на стечајната постапка.“

Согласно чл.141 ст.3 од Законот за облигационите односи „За штета без оглед на вината се одговара и во други случаи предвидени со закон.“

Согласно чл.142 од истиот закон „Штетата е намалување на нечиј имот (обична штета) и спречувањето на негово зголемување (испуштена корист), како и повреда на личните права (нематеријална штета).

Во конкретниот случај од изведените докази неспорно произлегува дека со правосилна пресуда на Основниот суд во Штип ТС бр2/14 од 26.03.2014 година било утврдено дека тужителот спрема тужениот е сопственик на имот кој треба да се излачи од стечајната маса на тужениот, меѓу кој имот и основно стадо - 70 (седумдесет) грла крави предмет на договорот за лизинг бр.5015 од 09.05.2006 година. Со истата пресуда тужениот бил задолжен во рок од 8 дена по приемот на пресудата овие подвижни предмети да му ги предаде во владение на тужителот, но стечајниот управник не му ги предал во владение на тужителот предметните крави бидејќи во текот на стечајната постапка сите животни кои биле во владение на тужениот, меѓу кои и основното стадо од 70 крави, биле продадени. Имајќи го ова во предвид, како и фактот дека во овој момент тужениот нема кај себе во владение ниту крави, ниту други животни, овој суд смета дека првостепениот суд правилно постапил кога одлучил како во ст.1 и 2 од изреката на побиваната одлука.

Овој суд при одлучувањето ги имаше во предвид жалбените наводи дека од ниту еден изведен доказ не произлегува дека предметните 70 грла крави биле дел од 131 грло крави кои биле продадени, но ваквите наводи не ги прифати. Дека предметните 70 грла крави се дел од 131 грло крави кои во текот на стечајната постапка биле продадени се утврди и од фактот што тужениот во текот на постапката не предложи и не достави доказ дека предметните крави кои му биле дадени на користење од страна на тужителот со договор за лизинг, му биле вратени на тужителот, пред отворањето на стечајната постапка или после отворањето на стечајната постапка. Освен ова од изведените докази во текот на постапката се докажа и дека тужениот во моментот нема никаков добиток во свое владение што упатува на фактот дека и предметните 70 грла крави биле предмет на продажбата реализирана во текот на стечајната постапка.

При одлучувањето овој суд ги ценеше и жалбените наводи на жалителот дека тужителот морал да изврши прецизирање на ушните маркици на кравите

за да истите му бидат вратени и дека истиот можел согласно одредбите од Законот за извршување да бара извршување на правосилна пресуда на Основниот суд во Штип ТС бр2/14 од 26.03.2014 година, но тоа не го сторил поради што станува збор за пресудена работа, но смета дека ваквите наводи се неосновани. Од изведените докази произлегува дека тужителот со правосилна судска одлука му е утврдено излачно право на 70 грла крави и дека овие крави се дел од стадото од 131 крава кои во текот на стечајната постапка над тужениот биле продадени, поради што тужителот нема можност во постапка за извршување да бара извршување на правосилната судска одлука. Во овој случај не постои пресудена работа бидејќи со пресудата на Основниот суд во Штип ТС бр2/14 од 26.03.2014 година на тужителот му е утврдено излачно право, а со конкретната тужба тужителот бара надомест за тоа излачно право, па ирелевантно е дали тужителот извршил прецизирање на ушните маркици на предметните 70 грла крави.

Неосновани се и жалбените наводи на жалителот дека првостепениот суд погрешно ги применил одредбите од чл.127 од Законот за стечај. Ова од причини што оваа законска одредба овозможува трансформирање на побарувањата на излачните доверители како побарувања на стечајни доверители или како доверители на стечајна маса, доколку бидат исполнети условите од таа одредба. Така, доколку доверителот го докаже стварното право над определен предмет и дека тој предмет е отуѓен од страна на стечајниот управник по отворањето на стечајната постапка, тогаш тој доверител може: да бара нему да му се пренесе правото на противчинидба ако таа се уште не е извршена, или да бара противчинидба од стечајната маса ако таа се уште може од стечајната маса да се издвои, или да бара надомест на претрпена штета како доверител на стечајната маса. Во конкретниот случај тужителот со предметната тужба бара претрпена штета-надомест на излачно право како доверител на стечајната маса, па имајќи го ова во предвид првостепениот суд правилно ги применил одредбите од чл.127 ст.1 од Законот за стечај.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 20.04.2017 год. под ТСЖ.бр.178/17 и Врховен суд на РМ на ден 13.07.2017 година под Рев1.бр.177/2017

5. Закуподавач кој немал обврска да го уреди деловниот простор кој го дал под закуп на користење на трето лице и кој не бил во обврска да ги обезбеди условите согласно Закон за вршење на дејноста која ќе ја обавува закупецот во деловниот простор, не може да има објективна одговорност како сопственик на деловниот простор при вршење на опасна дејност со опасни предмети од страна на закупец.

Од образложението:

Основниот суд Штип со пресуда ТС .1 бр.9/13 од 16.06.2014 година, тужбеното барање на тужителот А.К. ДОО Б.К. и др. увоз-извоз Ш., против тужените М. ДООЕЛ од Ш., П. М. од Ш. и Т. АД Ш., со кое бара да се задолжат тужените солидарно да му платат на тужителот на име надомест на материјална штета вкупен износ од 13.502.019,00 денари со законска казнена камата го одбил како неосновано.

Со решение тужбата на тужителот спрема второтужениот- е повлечена.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителот , кој во навремен рок изјавил жалба поради погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, погрешна примена на материјалното право. Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалбите и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде:жалбата е неоснована.

Врз основа на изведените докази првостепениот суд утврдил дека првотужениот М.ДООЕЛ Ш. е правно лице со приоритетно регистрирана дејност производство на останати производи од дрво, производство на предмети од плута, слама и плетарски материјал. Единствен сопственик и управител на друштвото е П. М. од Ш., Ова правно лице како закупец на деловен простор, користело деловен простор на трето тужениот Т. АД Ш., на ул,, Ж,, бб Ш..Трето тужениот покрај предметниот деловен простор е сопственик на повеќе други деловни простории , од кој дел од нив дало под закуп на повеќе други правни лица.Во 2006 год, деловниот простор на првотужениот со писмен договор за закуп бил даден на тужителот кој го користел извесен период, Во определен период тужителот престанал да го користи овој деловен простор, а потоа во почетокот на 2010 год, повторно е склучен усмен договор за користење на истиот деловен простор од тужителот.На ден 04.11.2010 год, во 12 ,15 часот во деловниот простор што го користел првотужениот под закуп се случил пожар кој ги зафатил деловните простории на тужителот и трето тужениот, како и други деловни простории што биле дадени под закуп на трети лица.По спроведена кривична постапка со правосилна пресуда на Апелационен суд Штип КЖ.бр. 136/14 од 19.03.2014 год, обвинетиот П. М. како одговорно лице упрвител на М. ДООЕЛ Ш., бил огласен за виновен за кр. дела„ Тешки дела против општата сигурност,, од чл. 292 ст.3. в.в. со чл. 290 ст.3. в.в. ст.2. од КЗ, и му била изречена условна осуда. Со истата пресуда осудениот бил задолжен причинетата штета да ја плати на оштетените правни лица меѓу кои и штета на тужителот во износ од 13.502.019,00 денари. Во образложението на кривичната пресуда е наведено дека, вината на обвинетиот е во тоа што не поставил заштитни уреди - против експлозивна изведба на флуоросцентни светилки и спротивно на чл. 24.ст.1. од Законот за безбедност и здравје при работа не презел мерки да не настане пожар, земајќи го во предвид технолошкиот процес, материјалите кои се користат при работа и начинот на работа, и вршел фарбање со компримиран воздух од компресор, преку пиштоли на кој се прицвстувал сад со раствор за фарбање, сочинет од боја, разредувач и лак, кој се припремал во просторија во која се наоѓа и комората за фарбање, наместо во посебна просторија за припремање , каде електричното осветление било изведено со светлосни арматури кој не биле во противексплозивна изведба, туку биле обични светлосни арматури. при што и поради вршење на фарбање и во просторот вонкоморната за фарбње се создала поголема концентрација на запаливи испарувања, поради што дошло до избувнување на пожарот.

Согласно чл. 141 ст.1. од ЗОО , и чл.40 од ЗИД ,, тој што со вина ќе му причини штета на друг, должен е да ја надомести.,,

Во чл. 145 ст.1. и 44 од истите закони е предвидено дека, вина постои кога штетникот причинил штета со намера или со невнимание (крајно ,обично или друг степен на невнимание предвиден со Закон), а во ст.2. дека , ако штетата е причинета со намера или крајно невнимание оштетениот треба да

го докаже нивното постоење и согласно ст.3. , ако штетата е причинета со обично невнимание или друг помал степен на невнимание штетникот треба да докаже дека тие не постојат.

Согласно чл. 174 ст.1. од ЗОО, одговорното лице е должно да ја воспостави состојбата што била пред да настане штетата , а согласно ст.3., кога воспоставувањето на поранешната состојба не е можно или кога судот смета дека не е нужно тоа да го стори одговорното лице, судот ќе определи тоа да му исплати на оштетениот соодветна сума пари на име надомест на штета.

Овој суд со посебно внимание ги ценеше истакнатите жалбени наводи во кои жалителот наведува дека за причинетата штета на тужителот солидарно треба да одговараат и тужените правни лица и тоа првотужениот како имател на опасни предмети и како лице кое се занимава со опасна дејност а тужениот Т. за тоа што како сопственик и закуподавач на недвижниот имот во кој што избувнал пожар бил должен да му го предаде просторот на тужениот како закупопримач, закупениот предмет во исправна состојба, бидејќи деловната просторија била наменета за стовариште за градежни материјали, а не за дејноста што ја обавувал првотужениот, Ваквите жалбени наводи овој суд не ги прифати и ги одби како неосновани од следните причини:

Со првосилната кривична пресуда одговорноста за тоа што избувнал пожар при која е причинета материјална штета од тужителот е на страната на одговорното лице кај првотужениот М. и со истата пресуда тоа лице е задолжено да ја надомести .

Во однос на бараната солидарна одговорност од трето тужениот Т. АД Ш., по оценка на овој суд и тоа правно лице не сноси никаква одговорност, а следствено на тоа не може да биде солидарно задолжено да му плати штета на тужителот заради тоа што „ му дозволил„ на тужениот М. ДООЕЛ Ш. како што наведува во жалбата да врши друга дејност, бидејќи дејноста што ја вршел М. ДООЕЛ е регистрирана дејност и за тоа под кој услови се врши истата трето тужениот не сноси одговорност..

По наоѓање на Врховниот суд на Република Македонија, пониските судови правилно го примениле материјалното право во делот на одбиеното тужбено барање на тужителот за надомест на штета спрема третотужениот , бидејќи не постои причино последична врска помеѓу дејствието на третотужениот и штетата која ја побарува тужителот односно третотужениот како закуподавач немал обврска да го уреди деловниот простор кој го дал на користење на првотужениот и не бил во обврска да ги обезбеди условите за вршење на дејноста која ја обавувал првотужениот во деловниот простор туку таа обврска согласно Закон бил должен да ја исполни првотужениот.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 10.04.2014 год. под ТСЖ.бр.393/14 и Врховен суд на РМ на ден 03.03.2016 година под Рев1.бр.3/2015

6. Странката која врз основа на Договор за пристапување кон долг се обврзала како емец - платец да ја исполни обврската на главниот должник има својство на солидарен должник , па доверителот може да бара исполнување на обврската и од солидарниот должник без претходно

да се обраќа до главниот должник, а посебно ако главниот должник е во стечај.

Од образложението:

Основниот суд во Штип со пресуда ТС-11/15 од 30.05.2017 година тужбеното барање на тужителот со кое бара да се утврди дека тужителот врз основа на договор за пристапување кон долг на стечајниот должник АД А. за земјоделско индустриско производство и преработка Џ. Л. во стечај склучен со тужителот на ден 20.10.2011 година и договорот за пристапување кон долг на стечајниот должник склучен со тужителот на ден 22.10.2009 година има побарување спрема тужениот во вкупен износ од 15.401.945,00 денари и ова пресуда да произведува правно дејство према стечајниот управник и сите доверителот во отворената стечајна постапка заведена пред Основен суд Штип под Ст.бр.25/12 на начин што врз основа на истата да се задолжи стечајниот управник на стечајниот должник да се изврши измена во табелата - шема на утврдени и оспорени побарувања и побарувањето на тужителот во износ од 15.401.945,00 денари кое произлегува од договорот за пристапување кон долг на стечајниот должник склучен со тужителот на ден 20.10.2011 година и договорот за пристапување кон долг на стечајниот должник склучен со тужителот на ден 22.10.2009 год. да го распореди во табелата на неоспорени побарувања го одбил како неосновано.

Од ваквата одлука останал незадоволен тужителот кој во навремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите од ЗПП, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалбата и сите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл. 354 од ЗПП па најде: жалбата е основана и ја преиначи одлуката усвојувајќи го тужбеното барање на тужителот од причина што:

Согласно чл.10 ст.1 од ЗОО „Учесниците во облигациониот однос се должни да ја извршат својата обврска и се одговорни за нејзиното исполнување“.

Согласно член 91 ст.1 од Законот за стечај „Доверител чие побарување е оспорено од страна на стечајниот управник има право да поведе постапка за утврдување на оспореното побарување во рок од осум дена од денот на приемот на решението“.

Согласно чл.1043 ст. 2 и 3 од ЗОО „Доверителот може да бара исполнување од гарантот, иако пред тоа не го повикал главниот должник да ја исполни обврската, ако е очигледно дека од средствата на главниот должник не може да се оствари нејзино исполнување или ако главниот должник паднал во стечај. Ако гарантот се обврзал како гарант - платец му одговара на доверителот како главен должник за целата обврска и доверителот како главен должник за целата обврска и доверителот може да бара нејзино исполнување било од главниот должник, било од гарантот или од двајцата во исто време (солидарна гаранција)“

Во конкретниот случај од изведените докази неспорно произлегува дека на ден 22.10.2009 година, врз основа на чл.439, а в.в со чл.1043 ст.2, 3 и 4 од ЗОО тужителот и тужениот склучиле договор за пристапување кон долг со кој во чл.1 од договорот е определено дека тужителот и правниот субјект

ТДВПТЗ З. 28 дооел увоз извоз С. Н. имаат склучено Договор за одобрување на рамковен револвинг кредит-лимит врз основа на договорен залог бр.09-1435 од 24.04.2008 година на износ од 1.000.000.00 ЕУР, со рок на важност од 5 години, сметано од денот на неговото склучување, обезбеден со нотарски акти ОДУ бр.128/08 од 30.04.2008 год. од Нотар Љ. Д. од Св.Н. и Анекс бр.1 кон договор за одобрување на рамковен револвинг кредит – лимит врз основа на договорен залог бр.09-1435 од 24.04.2008 год. со бр.0902-610/2 од 14.07.2009 год. обезбеден со нотарски акт ОДУ бр.335/09 од 31.07.2009 год. од Нотар Б. Н. од Св.Н. Во чл.2 од овој договор било предвидено дека тужениот пристапува кон долгот на ТДВПТЗ З.28 дооел Св. Н., за кредитните изложености (кредити, акредитиви, гаранции) одобрени врз основа на склучениот договор за одобрување на рамковен револвинг кредит-лимит, зголемени за износот на каматата и други трошоци и анексите на одобрените кредитни изложености и прзема обврска како солидарен должник (емец-платец) без приговор на прв повик, безусловно и неотповикливо главниот долг по одобрените кредитни изложености, заедно со каматата да ги врати на тужителот. Во чл.3 од договорот е определено дека пристапувачот кон долгот е согласен доколку ТДВПТЗ З. 28 дооел Св.Н. не ги врати достасаните побарувања по разни основи во договорениот рок, зголемени за каматата, одобрени врз основа на договорот за кредит, банката-гарант да ги наплати своите побарувања од постоечките средства на пристапувачот кон долгот кои ги има по сите основи. На ден 20.10.2011 година, врз основа на чл.439, а в.в со чл.1043 ст.2, 3 и 4 од ЗОО, тужителот и тужениот склучиле уште еден договор за пристапување кон долг со иста содржина како и првиот склучен договор за пристапување кон долг заведен под бр.05-570 од 22.10.2009 година, освен во чл.4 ст.1 каде странките определиле дека тужениот како пристапувач кон долг и предава на Банката како обезбедување на побарувањата одобрени врз основа на договорот за одобрување на рамковен револвинг кредит-лимит, две бланко меници во форма на нотарски акт со извршни клаузули. Овие договори не се поништени во соодветна постапка што значи дека истите како полноважни правни дела произведуваат правно дејство. Имајќи го во предвид фактот дека со овие договори тужениот се обврзал како емец-платец да ја исплати обврската на главниот должник, правното лице ТДВПТЗ З. 28 дооел Св.Н. кон тужителот во целост доколку главниот должник не ја исполни во договорениот рок, првостепениот суд извел погрешен заклучок дека сега тужениот нема обврска за исполнување на ненаплатеното побарување во износ од 15.401.945,00 денари. Во конкретниот случај, а согласно одредбите од чл.1043 ст.2 и 3 од ЗОО, тужениот има својство на солидарен должник, што значи дека тужителот може да бара исполнување на обврската од кој било од солидарните должници, односно да бара исполнување на обврската од сега тужениот и без претходно да се обраќа до главниот должник, а посебно поради фактот што во случајот главниот должник е во стечај. Неспорен е фактот дека тужителот како разлачен доверител во стечајната постапка отворена над главниот должник правното лице ТДВПТЗ З. 28 дооел Св.Н., по пат на продажба намирил дел од своето побарување, а останал ненамирен за 15.401.945,00 денари. Тоа што тужениот во таа постапка во законскиот рок од 15 дена од денот на извршената продажба не го известил стечајниот управител дека целосно не бил намирен не влијае врз обврската на тужениот како солидарен должник да го намири остатокот од побарувањето. Во таа насока погрешен е и заклучокот на првостепениот суд дека во ситуација кога тужителот како доверител задоцнил

да го пријави остатокот од ненаплатеното побарување кај стечајниот должник З. 28 доел Св.Н. неможе во оваа постапка да бара да му се утврди побарување кое не се ни обидел да го наплати од главниот должник. Ова од причина што во случајот тужителот не само што се обидел да го наплати побарувањето од главниот должник, туку истиот преку реализација на заложното право намирил поголем дел од побарувањето, додека остатокот тужителот има право да го бара од тужениот како солидарен должник согласно чл.1043 ст.2 и 3 од ЗОО. Имајќи го во предвид фактот дека не постои ниту еден материјален пропис кој тужениот го ослободува од обврска за плаќање на долгот спрема тужителот, овој суд ја преиначи побиваната одлука и одлучи како во изреката на оваа одлука.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 27.07.2017 год.под ТСЖ.бр.281/17и Врховен суд на РМ на ден 26.10.2017 година под Рев1.бр248/2017

РАБОТНИ СПОРОВИ

1. За утврдување на законитоста на постапката за откажување на работен однос од суштествено значење е утврдувањето на статусот на работникот од што зависи примената на материјалното право.

Од образложението:

Основниот суд во Струмица со пресуда РО.бр.34/14 од 26.09.2014 година тужбеното барање на тужителот го усвоил.

Решението за отказ донесено од страна на Директорот на КПУ Затвор С. под број 0402/33 од 10.01.2011 година, со кое на тужителот му се дава отказ на договорот за вработување под број 0402/659 од 28.09.2009 година со отказан рок од еден месец, го поништил како незаконито.

Го задолжил тужениот да го врати тужителот на работа на работно место соодветно на неговата стручна подготовка.

Од ваквата одлука останал незадоволен тужениот кој во навремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите од ЗПП, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата и сите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл. 354 од ЗПП па најде:жалбата е неоснована.

Првостепениот суд правилно ги применил чл. 17 ст.2 од Законот за извршување на санкции (Сл. весник бр.2/2006), чл.5 ст.1 и 2 од Законот за измени и дополнувања на Законот за извршување на санкции (Сл. весник бр.57/2010) како и чл.3 ст.1, чл.64, чл.65, чл.66, чл.68 и чл.70 и чл.72 од Законот за државни службеници (Пречистен текст Сл. весник бр.76 од 07.06.2010) кога одлучил како во изреката на побиваната одлука, бидејќи од изведените докази правилно утврдил дека во однесувањето на тужителот не постојат елементи на насилно однесување бидејќи правилно утврдил дека критичниот ден настанала само вербална расправија помеѓу двајца колеги која расправија не преминала во физичка пресметка ниту пак физички напад од страна на тужителот спрема оштетениот. Иако неспорно е дека станува збор за недозволено однесување во рамките на една институција т.е. недозволен и непримерен начин за извршување на настанатиот конфликт, сепак првостепениот суд правилно утврдил дека не постојат елементи на насилно однесување во постапката на тужителот. Напротив, и самиот наводно оштетен лицето Б. во својот исказ од 30.11.2011 година изјавил дека не се почувствувал загрозувано и несигурно кое нешто било потврдено и од страна на сведетелите -очевидци Д. Д. и Т. П.-А. кој на прашање од судот на записник од 23.12.2011 година потврдиле дека од настанот ниту се почувствувале загрозувани ниту се исплашиле.

Што се однесува до самата постапка која му претходела на донесување на самото решение за отказ, првостепениот суд правилно прифатил дека таа е водена со примена на погрешен закон односно Општиот Закон за работни односи бидејќи во времето на донесување на спорното решение во сила бил Законот за извршување на санкции,(Сл. весник бр. 2/2006 со измени и дополнувања кон истиот закон бр. 57/2010) согласно кои вработените во

казнено-поправните и воспитно-поправните установи се државни службеници освен вработените во стопанските единици на установите и дека за регулирање на работните односи на државните службеници се применуваат одредбите од Законот за државни службеници, а не ЗРО, што значи дека согласно Законот за државни службеници тужениот требало да примени посебна процедура за постапување на ваков вид на случај бидејќи од списите во предметот, видно е дека непосреден повод за донесување на спорното решение е инцидент кој се случил во текот на работно време во простории на институција каде вработен е тужителот и несомнено е дека поводот е инцидент настанат помеѓу двајца вработени за кои вид на инцидент односно прекршување на работниот ред и дисциплина од ваков вид, согласно Законот за државни службеници следува дисциплинска одговорност за сторен дисциплински престап кој во чл.86 ст.1 т.17 се дефинира како насилничко однесување. За испитување на наводите против наводниот прекршител на работниот ред и дисциплина т.е за санкционирање на ваков вид на дисциплински пристап, Законот предвидува формирање посебна комисија и испитување на наводите како на непосредно вклучените во инцидентот, така и на останатите лица сведоци на настанот, па врз основа на утврденото ако тужениот утврди сторен дисциплински престап, Комисијата дава препорака за изрекување на мерка против прекршителот на работниот ред и дисциплина т.е. сторителот на дисциплинскиот престап која не мора нужно да биде отказ на договорот за вработување. Законот пропишува отказ на договорот само во краен случај кога е нанесена штета на угледот на институцијата, а на страна на прекршителот не се најдени никакви олеснителни околности. Во конкретниот случај при водењето на оваа постапка, тужениот ги имал во предвид само писмено дадените изјави на очевидците на настанот т.е. одлуката ја темели само врз основа на ваквите писмено дадени изјави. Тужениот не спровел постапка во која вработениот-тужителот би имал основ во контрадикторна постапка да се претстави со свој аргумент и да даде појаснување на своето однесување, а во самата одлука не ги содржел ниту пак ги образложил олеснителните и евентуалните отежнителни околности кои му се стават на товар на тужителот како прекршител на работниот ред и дисциплина ниту пак образложил во што се состои нанесената штета на институцијата која би го оправдала изрекувањето на ваков вид на најстрога мерка која има за последица губење на работно место на тужителот, па имајќи го во предвид сето ова првостепениот суд правилно утврдил дека при донесувањето на спорното решение за отказ прекршен е Законот на штета на тужителот со што се повредени неговите права од работниот однос и дека одлуката за отказ на договорот за вработување е незаконита од кои причини правилно го поништил решението бр. 0402/33 од 10.01.2011 година како незаконито и го задолжил тужениот да тужителот го врати на работа на работно место соодветно на неговата стручна подготовка.

Жалбениот навод на жалителот кој што наведува дека тужителот во моментот на донесување на решението немал статус на државен службеник и дека за него важел Општиот Закон за работни односи го ценеше но не го прифати како основан бидејќи утврди дека статусот на државен службеник се стекнува согласно Закон т.е. со стапување во сила на законот кој го пропишува овој статус, а не врз основа на поединечен акт на органот на управа. Неажурноста на службите и неизготвувањето на соодветни правилници и акти за систематизација во рамките пропишани со Закон не смее да биде на штета

на вработените и пречка за остварување на нивните права. Според тоа, по мислење на овој суд во моментот на донесување на спорното решение во важност бил Законот за извршување на санкции бр.02/2006 и измените бр.57/2010 кој упатуваат на тоа дека вработените во казнено-поправните установи освен вработените во стопанските единици се државни службеници и дека за регулирање на правата од работен однос се применува соодветниот Закон за државни службеници, а не Законот за работни односи.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 13.11.2014 год.под РОЖ.бр. 602 /14 и Врховен суд на РМ на ден 03.02.2016 година под РевЗ.бр.25 /2015

2. Решението за откажување на Договор за вработување мора да содржи образложение и причини за откажување на Договорот за вработување и да биде засновано на претходна постапка во согласност со ЗРО во спротивност е сторена суштетствена повреда на постапката што Решението го чини незаконито.

Од образложението:

Основен суд Штип со пресуда РО 771/14 од 29.03.2016 година тужбеното барање на тужителот против тужениот го усвоил.

Ги поништил како незаконити одлуката бр. 0204-607 од 18.09.2014 година за престанок на работен однос на работници од деловни причини и решението бр.0402-608 од 18.09.2014 година за откажување на договор за вработување и двете донесени од законскиот застапник при тужениот.

Го задолжил тужениот да го врати тужителот на работа и распореди на работно место согласно неговата стручна спрема .

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужениот кој во навремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право.

Апелациониот суд во Штип, ја разгледа жалбата, одговорот на жалбата, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде:жалбата е неоснована.

Првостепениот суд правилно ги применил чл.74 ст. 1 и 2 чл.95 ст.1 од ЗРО кога ја донел побиваната одлука и одлучил како во изреката на истата бидејќи од изведените докази утврдил дека тужителот бил вработен кај тужениот на неопределено време сметано од 01.04.2013 година на работно место лице одговорно за работа на бифињата при тужениот. И покрај тоа што работното место на кое работел тужителот не било укинато, тужениот донел одлука за престанок на работниот однос на работникот-тужителот од деловни причини а потоа и решение за откажување на договорот за вработување на тужителот под.бр.0402-608 од 18.09.2014 година. Утврдено е дека по поднесеното барање за контрола од тужителот до надлежната трудова инспекција, трудовиот инспектор по извршениот инспекциски надзор кај тужениот донел решение бр. 07-128/3 од 30.09.2014 година со кое му наредил на тужениот во рок од 5 дена да ги отстрани неправилностите и да донесе одлука со која ќе го поништи решението бр.0402-608 од 18.09.2014 година за откажување на договорот за вработување како и одлуката бр.0204-607 од

18.09.2014 година за престанок на работниот однос на тужителот од деловни причини, бидејќи не постоел правен основ за спроведување и донесување на одлука за престанок на работниот однос поради деловни причини, бидејќи работното место на кое е распореден тужителот се уште постои и не е укинато.

При една ваква состојба имајќи ги во предвид утврдените факти, дека тужениот не го укинал работното место на кое работел и засновал работен однос тужителот, а донел решение за престанок на работниот однос на тужителот од деловни причини и дека не се утврдени деловни причини за престанување на потребата на работното место лице одговорно за работа во бифиња и по мислење на овој суд, одлуката на тужениот за откажување на договорот за вработување на тужителот од деловни причини е незаконита.

При одлучувањето овој суд не ги прифати жалбените наводи на жалителот во кои наведува дека, пред донесување на предметните одлуки, поради непостоење на економска оправданост за сите угостителски објекти (бифиња) кај тужениот престанала потребата за вршење на работа во угостителските објекти(бифиња), од кои причини била спроведена постапка за прибирање на понуди за склучување на договори за деловно технички соработки за потребите на Универзитетот за давање на угостителски услуги во наставните центри во С., Р., С. К. и Ш. , дека подружниците-бифиња се избришани од ЦР на Р.М. , како и да на тужителот согласно чл.97 од ЗРО на кој му престанал работниот однос кај тужениот од деловни причини му била исплатена испратнина . Да работното место тужениот не го укинал, бидејќи можело да се укаже кога ќе се створат потребните услови, повторно да се вработи на тоа работно место лице како и дека тоа што тужениот до надлежната Агенција за вработување го одјавил тужителот пред да стане решението за откажување на договорот за вработување на тужителот конечно, не преставува повреда на постапката иако тоа како повреда го констатирала трудовата инспекција. и дека судот не прифатил а требало да ја прекине постапката бидејќи против Одлуката на Државната комисија за решавање во втор степен тужениот имал поведено управен спор. Ова од причини што се утврди дека предметните одлуки се незаконити. Деловните причини претпоставуваат престанување на потребата на работното место а со тоа и престанување на работниот однос на работникот кој работи на тоа работно место а за такво не може да се смета тоа што тужениот поради економска неоправданост спровел постапка за избор на најповолни понуди за давање на угостителски услуги (за бифињата). Во случајот работното место на кое работел тужителот не е укинато и тужениот пред донесувањето на одлуката нема донесено одлука за укинување на работното место на кое работел тужителот или за намалување на бројот на извршителите. Оваа незаконитост е утврдена и од страна на Трудовиот инспектор кој донел решение со кое му наредил на тужениот во рок од 5 дена да ги поништи предметните одлуки која одлука на трудовиот инспектор е потврдена од страна на второстепената комисија кој жалбата на тужениот ја отфрлил како на закон неоснована. Неосновани се и наводите на жалителот дека судот требало да ја прекине постапката поради поведениот управен спор, затоа што во постапка пред судот е утврдено дека одлуките на тужениот се незаконити а од кои причини и се поништени.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 13.05.2016 год.под РОЖ.бр. 179/16 и Врховен суд на РМ на ден 13.09.2017 година под Рев3.бр.140 /2016

3. Одлука со која му престанал работниот однос на работникот , е незаконита ако е во корелација со непочитување на одредби на lex specijalis за работодавачот и работниот однос на работникот .

Од образложението:

Основен суд Штип со пресуда РО од 16.02.2016 година тужбеното барање на тужителот против тужениот делумно го усвоил.

Одлуката бр.08-1354/1 од 19.12.2014 година донесена од Ректорот професор др.С.М. како овластено лице на тужениот со која се откажува договорот за вработување со архивски бр.0402-13/365 од 01.10.2009 година склучен помеѓу тужителот др.А.К. и тужениот Универзитет Г. Д. од Ш. на ден 01.10.2009 година ја поништил како незаконита.

Го задолжил тужениот да го врати тужителот на работно место согласно стручната подготовка, во рок од 8 дена по правосилноста на одлуката.

Тужбеното барање на тужителот со кое барал да се задолжи тужениот да го врати на работно место и работни задачи кои ги извршувал пред донесувањето на незаконитото решение и на стекнатото наставно научно звање го одби како неосновано.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужениот кој во навремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право.

Апелациониот суд во Штип, ја разгледа жалбата, одговорот на жалбата, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде:жалбата е неоснована.

Првостепениот суд правилно го применил материјалното право, чл. 137 ст.1 и 2 од Законот за високо образование и чл.50 ст.2 од Правилникот на тужениот за критериумите за избор во наставно-научни и наставни звања, како и чл.71 ст.3 и чл.102 од Законот за работните односи.

Жалбените наводи на жалителот дека тужениот постапувал согласно Законот за високото образование, Правилникот и статутот на тужениот и дека со одлуката бр. 1702-154/34 од 30.06.2014 година во целост е запазен рокот од 6 месеци по објавениот конкурс за избор на наставник во сите звања за Наставно научната област-сметководство објавен во Нова Македонија и КОХА на 01.02.2014 година и да првостепениот суд воопшто не ги ценел клучните докази во постапката а тоа се решение Успи.бр.13/2014 од 09.10.2014 година на Управен суд на РМ и решение на Врховен суд на РМ УПСИЖ бр.14/2014 од 07.04.2015 година, со што погрешно одлучил кога ја поништил одлуката за откажување на договорот за вработување на тужителот, овој суд ги ценеше но не ги прифати. На тужителот му престанал работниот однос поради тоа што од страна на Наставно научниот совет при Економскиот факултет при тужениот била донесена одлука со која тужителот не бил избран во звањето вонреден професор, а и во звањето доцент на Економскиот факултет на кој што работно место претходно работел и имал засновано работен однос. Меѓутоа одлуките со кои тужителот не бил избран во звање вонреден професор и во претходното звање доцент, а поради кои одлуки односно поради неизборот била донесена

предметната одлука со која му престанал работниот однос на тужителот кај тужениот, со правосилна пресуда се поништени како незаконити.

Во однос на наводите дека тужбата на тужителот со која барал согласно чл.62 од ЗСУ да се забрани натамошно вршење на противзаконито дејствие на пропуштање од страна на одговорните лица при сега тужениот (ректор, декан) и сл., била одбиена со одлука на Управен суд на РМ која одлука била потврдена со одлука на Врховен суд на РМ а кое укажувало дека постапката за избор била завршена во законски предвидениот рок овој суд не ја прифати, од причина што во овие одлуки предмет на одлучување било противзаконито дејствие на пропуштање од страна на одговорните лица на тужениот спротивно на чл.62 од ЗСУ, а со предметната тужба се бара поништување на одлука со која бил откажан договорот за вработување на тужителот .

Жалбениот навод на жалителот дека постапката била завршена во рок од 6 месеци е неоснован затоа што на таа околност веќе постои правосилна пресуда со која е утврдено дека тужениот во рокот од 6 месеци не ја завршил постапката за избор, а согласно Законот за високо образование не е дадено можност за отстапување на роковите за спроведување на постапката за избор од било која причина без оглед дали се работи за објективна или субјективна пречка. Согласно чл.131 ст. 6 од Законот за високо образование е утврдено дека доколку постапката не заврши во рокот, постапката се запира и се распишува нов конкурс што значи не е дадена можност за продолжување на рокот од 6 месеци, ако постапката од било која причина не завршила во законски утврдениот рок. Тужениот бил должен да постапи согласно одредбата од чл.131 ст. 6 од Законот за високо образование па како нема постапено, а донесените одлуки врз основа на кои на тужителот му бил откажан договорот за вработување бр.0402-13/365 од 01.10.2009 год., биле поништени со правосилна судска пресуда, правилно првостепениот суд ја поништил одлуката на тужениот бр.08-1354/1 од 19.12.2014 година, со која на тужителот му се откажува договорот за вработување со архивски бр. 0402-13/365 од 01.10.2009 година, како незаконита и го задолжи тужениот да го врати тужителот на работно место согласно стручната подготовка.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 18.04..2016 год.под РОЖ.бр. 119/16 и Врховен суд на РМ на ден 26.10.2017 година под РевЗ.бр.135 /2016

4. Одлука со која работникот не бил избран во повисоко звање и не бил избран ни на постојното звање, одлука со која бил одбиен приговорот на работникот и одлука со која била одбиена жалбата на работникот сите донесени од орган при работодавачот не претставуваат спор по повод престанок на работен однос.

Од образложението:

Основниот суд во Штип со решение РО.бр.319/15 од 10.02.2016 година ревизијата поднесена од тужениот против правосилната пресуда РО-319/15 од 11.09.2015 година на Основен суд Штип потврдена со пресуда РОЖ-393/15 од 14.12.2015 годна на Апелационен суд Штип, ја отфрлил како недозволена.

Од ваквата одлука останал незадоволен тужениот кој во навремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите од ЗПП, па предлага

жалбата да се усвои, а побиваното решение преиначи на начин наведен во жалбата.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалбата и сите списи во предметот, го испита побиваното решение во смисол на чл. 354 од ЗПП па најде:жалбата е неоснована.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот дека првостепениот суд донесувајќи ја нападнатото решение да сторил суштествена повреда на одредбите на парничната постапка од чл.343 ст.1 в.в. чл.380 и чл.372 ст.1 и ст.3 од ЗПП, а која повреда по мислење на жалителот има влијание врз законитоста на побиваното решение, а од следните причини:

По мислење на овој суд, првостепениот суд правилно ги применил чл.380 и чл.372 ст.1 и ст.3 од ЗПП кога одлучил како во изреката на побиваното решение. Ова од причини што од увидот во списите на предметот произлегува дека во конкретниот случај се работи за поништување на одлука бр.0712-189/3 од 25.08.2014 година донесена од Наставно-научен совет на Економски факултет при тужениот со која тужителот не бил избран во повисоко звање вонреден професор и не бил избран и во постојно звање доцент, одлука бр. 17-02-314/9 од 02.10.2014 година донесена од Наставно-научен совет на Економски факултет при тужениот со кое бил одбиен приговорот на тужениот против погоренаведената одлука и одлука бр.0701-1316/8 донесена од Универзитетски сенат на тужениот до 01.02.2014 година, со кое била одбиена жалбата на тужителот и била потврдена одлуката бр.1702-189/3 од 25.08.2014 година на Наставно-научен совет на Економски факултет од 83 Седница одржана на ден 22.08.2014 година. Додека пак согласно чл.372 ст.3 т.3 од ЗПП, ревизија во спорови во работни спорови може да се изјави само по повод престанок на работен однос.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 04.03..2016 год.под РОЖ.бр. 82/16 и Врховен суд на РМ на ден 18.10.2017 година под Рев3.бр.72 /2016О

СПОРОВИ ОД ИМОТНИ ОДНОСИ

1. Ако лицето кое во моментот кога се случила сообраќајна незгода , не е сопственик на патничкото моторно возило кое учествувало во сообраќајната незгода и од кое произлегла штета , од тоа лице не може да се бара регрес на штета .

Од образложението:

Основен суд Штип со пресуда П4.бр.53/14 од 28.10.2014 година, тужбеното барање на тужителот со кое барал да се задолжи тужениот да му исплати на име регрес за надомест на штета од неосигурано возило како главен долг износ од 1.282.900,00 ден. со казнена камата согласно ЗОО , го одбил како неосновано.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителот, кој во благовремен рок поднел жалба поради суштествена повреда на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право.

Апелациониот суд во Штип, ја разгледа жалбата, одговорот на жалба, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде: жалбата е неоснована.

Правилно е примената одредбата од чл 145 ст.1 од Законот за сопственост и други стварни права согласно која правото на сопственост на подвижна ствар преоѓа на стекнувачот со предавање на стварта во негово владение.

Во конкретниот случај, од доказите произлегува дека во моментот на случувањето на сообраќајната незгода од која што произлегла штетата која што тужителот бара да му биде регресирана од тужениот, тужениот не бил сопственик на ПМВ Југо 55 кое што учествувало во сообраќајната незгода. Од овие причини не може да најде примена одредбата од чл.64 од Законот за задолжително осигурување во сообраќајот во која што е предвидено дека Бирото има право на регрес во висината на исплатената штета заедно со камата и трошоци од сопственикот на неосигураното моторно возило, воздухоплов, пловен објект и сопственик на превозно средство во јавен сообраќај, односно од лицето кое ја предивикало штетата. Сопственикот, односно лицето кое ја предизвикало штетата се подеднакво одговорни кон Бирото.

Овој суд при одлучувањето ги имаше во предвид жалбените наводи за тоа дека првостепениот суд постапил спротивно на чл.348 ст.1,2 и 3 од Законот за безбедност во сообраќајот на начин што и покрај тоа што тужениот возилото го продал истото не го одјавил кај надлежен орган, но овие жалбени наводи не ги прифати од причини што неодјавувањето на предметното возило во рок од 15 дена како што е предвидено во ставот 1 од наведениот член не значи дека продавачот, во случајот тужениот и понатаму е сопственик на предметното возило и дека тој одговара за штета заедно со лицето кое ја предивикало сообраќајната незгода.

Точно е дека согласно чл.348 ст.1 од ЗБСП сопственикот на моторното возило е должен во рок од 15 дена да го одјави моторното возило ако е отуѓено,

уништено или отпишано, но тоа што во случајот не е постапено така од страна на тужениот не значи дека тој е регресен обврзник кон тужителот. За непочитувањето на наведената одредба во ставот 6 од чл.348 од ЗБСП е предвидена глоба во износ од 300 евра во денарска противвредност за сопственикот на возилото, односно за носителот на правото на користење на возилото, па до колку тужениот не постапил согласно оваа одредба тој ќе носи прекршочна одговорност, а не и одговорност за надомест на штета по ЗОО. За штета согласно одредбите од ЗОО треба да се утврдува вина. Неосигураното возило само по себе не претставува основ за регрес во смисла на чл.64 од Законот за задолжително осигурување во сообраќајот, туку основ за регрес е вината на секој од учесниците во сообраќајната незгода. Во случајот тужениот не учествувал во сообраќајната незгода во која што е причинета штета, во моментот на причинувањето на штетата тој не бил сопственик на предметното возило и од тие причини тој нема обврска за регресирање на износите кои што на оштетените им се исплатени од членката на тужителот Е. осигурување С.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 15.01.2015 год.под ГЖ.бр75/15 и Врховен суд на РМ на ден 11.05.2016 година под Рев2.бр.255/2015

2. Одговорно лице на правното лице , како физичко лице неможе да има обврска да надомести штета поради неплатен данок на додадена вредност од страна на правно лице како даночен обврзник , иако со кривична пресуда е огласен за виновен за кривично дело „даночно затајување“ .Правното лице се стекнало со иматната корист, па тоа одговара за штета што ќе му ја причини негов орган на трето лице во вршењето или во врска со вршењето на своите функции.

Од образложението:

Основен суд Кочани со пресуда П4.бр.65/15 од 21.12.2015 година, тужбеното барање на тужителот со кое бара да се задолжи тужениот да му плати вкупен износ од 4.980.513,00 денари на име штета од неплатен данок на додадена вредност заедно со пресметаната законска камата за доцнење при плаќањето на наведената даночна обврска која е пресметана за периодот од 30.12.2009 година заклучно со 03.11.2014 година , како и да плати на овој износ од 4.980.513,00 денари законска казнена камата го одбил.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителот, кој во навремен рок изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалба и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде: жалбата е неоснована.

Првостепениот суд правилно го применил чл.141 и чл.158 од ЗОО како и чл. 166 од Законот за трговски друштва кога тужбеното барање на тужителот го одбил како неосновано. Од изведените докази од увидот во пресуда на ОС Кочани К.бр. 333/12 од 12.12.2013 год., правосилна на ден 24.09.2014 година судот утврдил да обвинетиот -тужениот е огласен за виновен за кривично дело „Даночно затајување“ од чл.279 ст.1 од КЗ и да истиот не се стекнал со имотна

корист за себе лично туку имотната корист ја стекнало правното лице 33 Р. која е била основана од страна на триесет и три лица кои согласно ЗТД одговараат лично, солидарно со сиот свој имот од што произлегува дека дека тужителот не може да бара исплата на целата штета само од тужениот туку за штетата треба да бидат одговорни сите основачи на задругата.

Овој суд ги ценеше жалбените наводи на жалителот кој што наведува дека за периодот од 2001г. до отварањето на стечајната постапка над 33 Р., тужениот бил единствен вработен во задругата кој донесувал одлуки и управувал со имотот на правното лице што не е случај со останатите основачи но не ги прифати како основани од причина што поаѓајќи од содржината на наведените законски одредби а при неспорност на фактот да тужениот делото го сторил како одговорно лице на правното лице истиот како физичко лице не е во обврска за плаќање на штета кон тужителот.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 15.03.2016год.под ГЖ.бр.261/16 и Врховен суд на РМ на ден 15.06.2017 година под Рев2.бр.359/2016

3. Оштетено лице кое во кривична постапка не пријави имотно-правно побарување, застареноста не се прекинува и побарувањето на надомест на штета е согласно чл. 365 ст.1 и ст 2 (во рокот 3-5 години), оштетениот во моментот на повредувањето знаел за сторителот, а после извесен временски период по повредата знаел и за обемот на штетата и последиците од истата.

Од образложението:

Основен суд Струмица со пресуда П4.бр.35/14 од 22.07.2014 година, тужбеното барање на тужителот да се задолжи тужениот. да на име надомест за претрпена материјална и нематеријална штета му ја исплати вкупен износ од 1.431.538,00 денари од кои: на име надомест за претрпен физички бол износ од 230.000,00 денари, на име надомест за претрпен страв износ од 200.000,00 денари, на име надомест за намалена животна активност износ од 250.000,00 денари, на име надомест за нагрденост износ од 60.000,00 денари, на име разлика од плата што би ја примил тужителот да одел на работа и надоместокот на боледување што го примил за периодот од 22.02.2007 до 31.05.2007 година износ од 7.393,50 денари, на име изгубена заработувачка поради распоредување на друго работно место по завршувањето на боледувањето, сметајќи од денот на неговото распоредување на 01.06.2007 година, како доспеана рента до денот на вештачењето месец јуни 2013 година износ од 187.302,00 денари, на име надомест за загубена можност за натамошно развивање и унапредување на работното место капитализирана рента износ од 496.843,00 денари, го одбил како неосновано.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителот, кој во навремен рок изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде: жалбата е неоснована.

Согласно чл.365 ст.1 и 2 од ЗОО, побарувањето на надомест на причинета штета застарува за 3 години од кога оштетеникот дознал за штетата и за лицето кое ја сторило штетата. Во секој случај ова побарување застарува за 5 години од кога настанала штетата.

Согласно чл.366 ст.1 и 2 од ЗОО, кога штетата е причинета со кривично дело, а за кривично гонење е предвиден подолг рок за застареност, барањето за надомест на штета спрема одговорното лице застарува кога ќе измине времето определено за застареност на кривичното гонење. Прекилот на застарувањето на кривичното гонење повлекува со себе и прекин на застарувањето на барањето за надомест на штета.

Согласно чл.377 од ЗОО, застарувањето се прекинува со подигање тужба и со секое друго доверителово дејствие преземено против должник пред суд или друг надлежен орган заради утврдување, обезбедување или остварување на побарувањето.

Согласно чл.381 ст. 1, 3 и ст.6 од ЗОО, по прекинувањето, застарувањето почнува да тече одново, а времето што изминало пред прекинувањето не се смета во рокот на застареност определен со закон. Кога прекинување на застарувањето настанало со подигање на тужба или со повикување во заштита, или со истакнување на пребивање на побарување во спор, односно со пријавување на побарување во некоја друга постапка, застарувањето почнува да тече одново од денот кога спорот е окончан или завршен на некој друг начин. Застарувањето што почнува да тече одново по прекинувањето се завршува кога ќе измине толку време колку што со закон е определено за застарувањето што е прекинато.

Во конкретниот граѓанско правен однос провстепениот суд правилно ги применил цитираните законски одредби кога тужбеното барање на тужителот го одбил како застарено. Тоа од причини што првостепениот суд правилно утврдил дека на 22.02.2007 година тужителот бил повреден од обвинетиот С.А. од С. против кој се водела кривична постапка и со пресуда К.бр.427/07 од 24.03.2008 година бил огласен за виновен. Во таа постапка тужениот не пријавил побарување за надомест на штета поради што кривичниот суд не го упатил на парница за решавање на имотно правно барање. Од наодот и мислењето на вештото лице д-р З. К., ортопед од С. утврдил дека со оглед на карактерот на повредата и нејзиниот третман и лекување во првите 2-3 недели по повредувањето му била намалена животната активност за 50%, во наредните 2-3 месеци му била намалена за 10-15 % а во последователниот период тужителот речиси имал нормално функционално стопало кое не изискува носење на специјално изработени кондури.

Од погоренаведеното произлегува дека тужителот во моментот на повредувањето, на 22.07.2007 година, знаел за сторителот и штетата а после неколку месеци по повредата знаел и за обемот на штетата односно за последиците од повредата. Тужителот во рокот предвиден во чл.365 од ЗОО требало да поднесе тужба за надомест на штета но како тужбата ја поднел на 13.08.2013 година, по истекот на рокот од чл.365 од ЗОО побарувањето за надомест на штета на тужителот застарело. Правилен е заклучокот на првостепениот суд дека застареноста се прекинува со поднесување на имотно правно барање во кривичната постапка, а како тужителот не истакнал такво

барање во кривичната постапка во конкретниот случај не може да се примени чл.366 туку чл.365 од ЗОО..

Овој суд ги ценеше жалбените наводи дека првостепениот суд требало да го прифати дополнителниот наод и мислење на вештото лице З. К. од С. во кој наведува дека со завршувањето на физикалната терапија на 03.11.2010 година завршило лекувањето на тужителот, па како од 03.11.2010 година па до поднесувањето на тужбата не поминало време повеќе од 3 години побарувањето не застарело, но таквите наводи не ги прифати. Тоа од причини што во наодот и мислењето на вештото лице од 04.07.2013 година истото вешто лице наведува дека кај тужителот само првите неколку месеци по повредата била намалена општата животна активност, дека не постои трајно намалена животна активност и дека тужителот во последователниот период имал речиси нормално функционално стопало. Ако се има во предвид фактот дека кај тужителот не е правен оперативен зафат а веќе после неколку месеци по повредувањето нормално се движел и имал нормално функционално стопало а бил на боледување скоро 4 месеци (од 22.02.2007 год. до 31.05.2007 год.) по истекот на неколку месеци по нанесувањето на повредата не можело да му остане непознат фактот во што всушност се состои неговата повреда и последиците од истата, односно обемот на штетата.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 21.10.2014 год.под ГЖ.бр.1330/14 и Врховен суд на РМ на ден 20.04.2016 година под Рев2.бр.178/2015

4. Уплата на долг по истекот на рокот за застареност не претставува прекинување на застарувањето согласно чл.376 ст.1 и ст.2 од ЗОО , веќе настапила застареност да се бара присилна наплата на неисплатениот долг.

Од образложението:

Основен суд Струмица со пресуда П4. бр.107/14 од 04.05.2015 година тужбеното барање на тужителот со кое бара да се задолжат тужените солидарно, да му ја на тужителот повратат сумата во износ од 26.810,20 ШФР, во денарска противвредност по среден курс на швајцарскиот франак утврден од НБМ на денот на исплатата со законска казнена камата на оваа сума го одбил во целост како неосновано.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителот кој во благовремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право.

Апелациониот суд во Штип, ја разгледа жалбата, одговорот на жалбата, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде: жалбата е неоснована.

Согласно чл.349 ст.1 од ЗОО, со застареност престанува правото да се бара присилно исполнување на обврската , а согласно ст.2 од истиот член застареноста настапува кога ќе истече определеното време со закон во кој доверителот можел да бара исполнување на обврската.

Согласно чл.350 од ЗОО, застареноста почнува да тече првиот ден по денот кога доверителот имал право да бара исполнување на обврската, ако за одделни случаи со закон не е пропишано нешто друго, а согласно чл.351 од истиот закон, застареноста настапува кога ќе истече последниот ден од времето определено со закон.

Согласно чл.360 од ЗОО, побарувањата застаруваат за 5 години ако со закон не е определен некој друг рок на застареност.

Тужените се повикале на застареност за плаќање на преостанатиот дел од заемот, сега предметниот износ, па правилен е заклучокот на првостепениот суд дека побарувањето на тужителот е застарено бидејќи се работи за губење на заштита на права со протекот на време.

Во конкретниот случај првостепениот суд утврдил дека последното плаќање од страна на тужените е извршено на ден 17.03.2005 год. После ова не е вршена отплата на заемот по договорот за заем. Бидејќи тужените истакнале приговор на застареност на правото на тужителот да бара исплата на неисплатениот износ по договорот за заем, правилно првостепениот суд ваквиот приговор на тужените го усвоил и утврдил дека настапила застареност за заштита на правото на тужителот да бара наплата (присилна) на заемот во неисплатениот дел. Ова од причини што тужените последен пат платиле износ на сметка на тужителот по договор за заем на 17.03.2005 година, а тужбата е поднесена на 07.10.2014 год., по протекот на повеќе од 5 години сметано од денот кога е извршено уплата на сметката на тужителот за враќање на заемот по договорот за заем склучен во 1996 година па согласно чл.360 од ЗОО настапила застареност на побарувањето на тужителот.

Овој суд при одлучувањето ги ценеше жалбените наводи на тужителот за тоа дека дошло до прекин на застарувањето во смисла на чл.376 ст.1 и ст.2 од ЗОО со тоа што првотужениот на 28.08.2013 година му дал на рака на тужителот износ од 1.000 евра како отплата на преостанатот дел од заемот, кои тужителот самиот ги уплатил на својата сметка на 29.08.2013 година, но овие жалбени наводи ги одби како неосновани од причина што овие наводи на тужителот не беа докажани, а од друга страна и од денот кога е извршено последна уплата по договорот за заем на 17.03.2005 година па се до 28.08.2013 година, како што наведува тужителот дека му биле дадени пари на рака на име враќање на заем настапила застареност на побарувањето на тужителот.

Како се утврди дека договорот за заем е склучен во 1996 година, кој заем од 50.000 ШФР првотужениот требало да го врати во рок од 24 месеци без камата а по овој рок се пресметува камата, тужените вршеле уплати на девизна сметка на тужителот по договорот за заем и последна уплата извршиле на 17.03.2005 година до кога вратиле износ од 23.189,71 ШФР а од 18.03.2015 до денот на поднесувањето на тужбата од тужителот 07.10.2014 година не вршеле плаќање по договорот за заем и останал невратен дел од заемот во износ од 26.809,29 ШФР, правилен е заклучокот на првостепениот суд по приговорот на тужените за застареност на побарувањето на тужителот, дека согласно законот настапило застареност губење на правото на тужителот за наплата на остатокот од заемот.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 06.07.2015 год. под ГЖ.бр.897/15 и Врховен суд на РМ на ден 24.11.2016 година под Рев2.бр.639/2015

5 . Правото да бара надомест на штета осигурувачот го стекнува во моментот кога е извршена исплата од страна на осигурувачот на осигуреникот и тоа според самиот закон, без оглед дали е склучен договор за осигурување, па со преминувањето на правото да бара надомест на осигурувачот, се применуваат и правилата за застареност на правата во смисла на чл.369 ст.6 од ЗОО.Со исплата на надоместот од осигурувањето на својот осигуреник, осигурувачот стекнува право од штетникот кој е граѓанско - правно одговорен , да бара исплата на исплатениот надомест.

Од образложението:

Основен суд Струмица со пресуда П4.бр.11/14 од 28.05.2014 година, тужбеното барање на тужителот го усвоил во целост.Ги задолжил тужените на тужителот солидарно да му исплатат на име регрес износ од 244.200,00 денари со законска казнена камата .

Од ваквата пресуда останал незадоволен второтужениот, кој во благовремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право.

Апелациониот суд во Штип, ја разгледа жалбата, одговорот на жалбата, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде: жалбата е основана и ја преиначи одлуката во ст.2 одбивајќи го како неосновано тужбеното барање на тужителот во однос на второтужениот од причина што погрешно го применил чл. 369 ст.6 од ЗОО.

Според чл.64 од Законот за задолжително осигурување тужителот има право на регрес во висина на исплатената штета заедно со камата и трошоци од сопственикот на неосигурено моторно возило....., односно од лицето кој ја предизвикал штетата.

Согласно чл.995 ст. 5 од ЗОО со исплатата на надоместок од осигурувањето приминуваат врз осигурувачот, според самиот закон до висината на исплатениот надомест, сите права на осигуреникот спрема лицето по која и да е основа е одговорен за штетата.

Согласно чл.369 ст.6 од ЗОО застареноста на побарувањето на осигурителот према третото лице застарува во рок од 3 години, сметано од денот кога осигурувачот го исплатил надоместокот на оштетениот.

Од увидот во приемниот печат на тужбата ставен од првостепениот суд се гледа дека истата е поднесена на 31.01.2014 година а штетата во износ од 244.200,00 денари на оштетените од тужителот им била исплатена на 07.07.2010 година.

Бидејќи застарувањето започнува да тече првиот ден од денот кога Друштвото за осигурување исплатило надомест на штета а во случајот тоа е 07.07.2010 год., тужбата е поднесена на 31.01.2014 год., што значи од денот на исплатата до поднесувањето на тужбата поминал подолг рок од три години па настапило застарување на правото на наплата на регресниот долг.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 02.10.2014 год. под ГЖ.бр1288/14 и Врховен суд на РМ на ден 17.02.2016 година под Рев2.бр.85/2015

6. Градежниот објект е посебна ствар како и градежното земјиште (земјиште под објект и дворното место) и со донесувањето и примената на Законот за сопственост и други стварни права и Законот за градежно земјиште се напушти концепцијата дека градежното земјиште ја дели судбината на изградениот објект, од причина што не станува збор за една иста ствар туку за посебни ствари со посебен правен статус и правен режим.

Од образложението:

Основен суд Штип со пресуда П-1.бр.31/14 од 23.06.2014 година, тужбеното барање на тужителката го усвоил.

Утврдил дека тужителката наспрема тужениот има исклучиво право на користење на изградено градежно земјиште врз кое постои станбена зграда со катастерски индикации : ИЛ.бр.1320 КО П., лист Б: и тоа КП.бр.1068 дел 3 место викано Г., катастерска култура 50000 1 со површина од 81м² под зграда како и право на користење на градежно земјиште за редовна употреба со катастерска индикации КП.бр.1068 дел 3 место викано Г. катастерска култура 70000 со површина од 158м² као двор се додека постои станбена зграда на КП.бр.1068 дел 3 евидентирана во ИЛ.бр.4934 за КО П.

Му наложил на тужениот да го признае корисничкото право на изградено градежно земјиште под горе наведените индикации како и да трпи промена во јавните книги во корист на тужителката како и да и ги надомести трошоците во постапката на тужителката во износ од 17.030,00 денари се во рок од 15 дена по правосилноста на одлуката.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужениот, кој во навремен рок изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде: жалбата е основана и ја преиначи одлуката одбивајќи го како неосновано тужбеното барање на тужителот од причина што :

Согласно чл.112 од Законот за сопственост и други стварни права е утврдено дека правото на сопственост се стекнува според закон, врз основа на правна работа и со наследување.

Во конкретниот случај од изведените и правилно ценети докази првостепениот суд утврдил дека куќата со земјиштето испод зградата, како и дворното место, дека странките се сопственици на по една идеална половина. Неспорно утврдил дека овој заеднички имот со решение ВПП.бр.52/01 од 23.09.2003 година на Основен суд Штип бил предмет на физичка делба, односно во таа постапка било одлучено само за станот во површина од 63м² и подрум во површина од 14м², без притоа да се одлучи за земјиштето испод станот, како и за дворното место. Тоа значи дека во конкретниот случај, а имајќи ја во предвид содржината на горе наведената законска одредба,

тужителката не се стекнала на право на користење на недвижниот имот - предмет на нејзиното тужбено барање.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 23.09.2014 год. под ГЖ.бр1239/14 и Врховен суд на РМ на ден 03.12.2015 година под Рев2.бр.824/2014

7. Предмет на враќање во сопственост и владение не може да бидат генерички ствари по род и кои не се во фактичка власт на странката .

Од образложението:

Основен суд Штип со пресуда Малв.бр.22/14 од 14.05.2014 година, тужбеното барање на тужителите со кое бараат да се задолжи тужениот да на тужителите поради нарушеното мирно и непречено владение и заробување на стоката и предметите на тужителите во магацинскиот простор на ул. „С. „ бб (Н. п.) Ш, приземје од 145 м² и подрумски дел од 80 м² утврдено со правосилно решение на Основен суд Штип П.бр.781/06 од 17.04.2008 година потврдено со решение Гж.бр.1282/02 од 21.08.2008 година на Апелациониот суд Штип, им ги врати неоштетени предметите сопственост на тужителите и тоа стварите подробно наведени во изреката на нападнатата одлука, на начин да им ги предаде неоштетените предмети и стока во владение на тужителите или доколку не го стори тоа да им ја исплати противвредноста на невратените предмети и стока, го одбил како неосновано.

Од ваквата пресуда останале незадоволни тужителите па во благовремен рок поднеле жалба поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право.

Апелациониот суд во Штип, ја разгледа жалбата, одговорот на жалбата, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде: жалбата е неоснована од причина што :

Согласно чл.156 од ЗСДСП, “ сопственикот може со тужба да бара од држателот поврат на индивидуално определена ствар, сопственикот мора да докаже дека врз стварта чиј поврат го бара има право на сопственост како и дека стварта се наоѓа во фактичка власт на тужениот. Правото на поднесување на тужбата во ст. 1 од овој член не застарува.

Во конкретниот случај од изведените докази во текот на доказната постапка произлегува дека тужителите правото за враќање на предметните ствари го засновуваат на пописните листи кои биле составени од тужителката Р. и сведоците Т. и С. и од записникот од 13.12.2010 год. составен од страна на Основен суд Штип од увид на лице место со вешто лице и во присуство на тужителката Р. и нејзиниот полномошник а за подвижните предмети кои се наоѓале во карабин простор над магацинскиот простор на тужениот. Вредноста на овие предмети од страна на вешто лице проценител е определена на износ од 76.490,00 денари. Утврдено е дека дел од стварите кои тужителите ги побаруваат од тужениот се генерички ствари (по род) како брашно, презла и сл., и не може истите да бидат предмет на враќање на сопственикот во негово владение а за дел од предметните ствари дека не се наоѓаат во фактичка власт на тужениот и дека тужителите не доставиле доказ-исправи за

сопственоста на стварите односно за начинот на стекнување на сопственоста над истите.

Првостепениот суд по наоѓање на овој суд, извел правилен заклучок и правилно одлучил кога го одбил тужбеното барање на тужителите, а тоа е дека дел од стварите се генерички ствари по род за кои евентуално може да се бара надомест за враќање на генеричка ствар со тужба на надомест на штета или стекнување без основа, а не со тужба за поврат на ствар, бидејќи тужителот за возврат би добил туѓа ствар од ист род односно натурална реституција. Исто така од записникот за увид на лице место од 13.12.2010 год., се утврди дека стварите не биле во деловниот простор-магацин на тужениот, туку се наоѓале во карабин просторот. Од друга страна фактот дека предметите биле во карабин просторот над магацинскиот простор на тужениот не значи и дека истите биле во фактичка власт на тужениот. Тужениот не докажа дека предметните ствари се наоѓале во фактичка власт на тужителот ниту пак дека тужениот не и дозволил на тужителите овие ствари да ги земат-подигнат од карабин просторот каде се наоѓале. Тужителите не доставиле и доказ дека за периодот од 2006 година од кога на сега тужениот му бил предаден деловниот простор а стварите сместени во карабин просторот па до поднесување на тужбата, дека се обратиле до тужениот и барале да ги подигнат предметните ствари и дека тужениот ги оневозможил во тоа или на било кој начин ги спречувал во подигањето на стварите од карабин просторот. При ситуација кога не се утврди дека предметните ствари се во фактичка власт на тужениот, ниту дека истиот на било кој начин ги оневозможувал тужителите да ги подигнат стварите од карабин просторот правилно постапил првостепениот суд одлучувајќи како во изреката на побиваната одлука.

При одлучувањето овој суд го ценеше и жалбениот навод на жалителите дека судот не бил врзан за правниот основ од тужбата, па можел да го примени чл.160 од ЗСДСП, но не го прифати и овој жалбен навод од причина што не се утврди дека предметните ствари биле во фактичка власт на тужениот. Како не се утврди дека предметите кои ги бараат тужителите се во фактичка власт на тужениот и дека истиот на било кој начин ги оневозможувал тужителите во тоа право, правилно одлучил првостепениот суд како во изреката на побиваната одлука.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 02.09.2014 год. под ГЖ.бр1056/14 и Врховен суд на РМ на ден 08.11..2015 година под Рев2.бр.839/2014

8. На странката не и се повредува правото на еднаквост со недозволување на истата да ја премине државната граница на РМ ако при вршење на гранична контрола покрај биометриска патна исправа е потребно да поседува и дополнителни документи со кои се докажуваат мотивите и целите на патувањето и престојот на земјите членки на ЕУ.

Од образложението:

Основниот суд во Берово со пресуда П-4 бр.26/2015 од 17.09.2015 година тужбеното барање на тужителот према тужениот, го усвоил.

Утврдил дека тужениот го повредил правото на еднаквост на тужителот со недозволување истиот да ја премине државната граница на РМ на ден 26.10.2014 година.

Од ваквата одлука останал незадоволен тужениот кој во навремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите од ЗПП, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право,

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалбата и сите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл. 354 од ЗПП па најде жалбата е основана а поради следните причини:

Согласно чл.8 од Законот за гранична контрола: „При извршувањето на граничната контрола, полициските службеници се должни целосно да го почитуваат човековото достоинство. Сите овластувања што ги превземаат полициските службеници во текот на извршувањето на граничната контрола треба да бидат сразмерни со целта заради која се превземаат. Во текот на вршењето на граничната контрола полициските службеници не смеат да прават дискриминација во однос на полот, расната или етничката припадност, бојата на кожата, возраста, националната припадност, социјалното потекло, верското уверување, неспособноста или сексуалната определба, имотната и општествената положба.“

Согласно чл.13 алинеја 3 од Законот за гранична контрола (Сл.в. на РМ бр.171/2010) полицискиот службеник при извршувањето на граничните проверки на лица е овластен да провери дали се исполнети условите за влез и излез од РМ утврдени со закон.

Согласно чл.15 ст.4 од Законот за гранична контрола (Сл.в. на РМ бр.171/2010) полицискиот службеник при спроведувањето на минималните гранични проверки на лицата државјани на РМ, како и над лицата кои го уживаат правото на

Заедницата за слободно движење, може врз не системска основа да провери во соодветните евиденции и електронски бази на податоци дали тие лица претставуваат закана за националната безбедност, јавната политика, меѓународните односи или закана по јавното здравје

Согласно чл.34 од Законот за спречување и заштита од дискриминација: „Лицето кое смета дека поради дискриминација му е повредено некое право е овластено да поднесе тужба пред надлежен суд.“

Согласно чл.35 од Законот за спречување и заштита од дискриминација: „Во постапката за заштита од дискриминација месно е надлежен покрај судот за општа месна надлежност и судот на чие подрачје е седиштето односно живеалиштето на тужителот.

Согласно чл.36 од Законот за спречување и заштита од дискриминација: „Со тужбата од чл.34 ст.1 на овој закон може да се бара да се утврди дека тужениот го повредил правото на тужителот на еднаков третман односно дејствието кое што го

превзел или пропуштил може непосредно да доведе до повреда на правата на еднаквост во постапувањето, да забрани превземање дејствија со кои се крши или може да се прекрши правото на тужителот на еднакво постапување односно да се извршат дејствија со кои се одстранува дискриминацијата или нејзините последици, да се надомести материјалната и нематеријалната штета

причинета со повреда на правата заштитени со овој закон и да се објави во медиумите пресудата со која е утврдена повреда на правата на еднакво постапување на трошок на тужениот.“

Првостепениот суд на утврдената фактичка состојба погрешно го применил материјалното право кога одлучил како во изреката на побиваната одлука дека на тужителот со недозволување на премин на државната граница му било повредено правото на еднаквост, бидејќи по наоѓање на овој суд согласно цитираните законски одредби во конкретниот случај не постои дискриминаторско постапување по основ на националноста на тужителот извршено од страна на тужените во рамки на работата. Тужените при вршењето на своите овластувања, во рамки на извршувањето на своите работни задачи не постапиле дискриминаторски со неоправдано правење разлика, нееднакво постапување ставајќи го тужителот во неповолна положба во споредба со останатите граѓани ако се има во предвид дека тужителот е припадник на ромската националност и државјанин на РМ, кој сакал да патува за Виена кај својот роднина. Имено, на граничниот премин Табановце по извршената гранична контрола од страна на овластено лице од МВР било утврдено дека тужителот не ги исполнува потребните услови за патување на наведената дестинација. Службеното лице согласно своите овластувања при вршење на граничната контрола и согласно со регулативата (ЕЗ) бр. 562/2006 на Европскиот парламент и чл.5 т.Ц од Шенген бордер кодот според кој не било доволно да се поседува само биометриска патна исправа туку и дополнителни документи со кои се докажуваат мотивите и целите на патувањето и престојот на земјите членки на ЕУ, по извршениот разговор со тужителот констатирало дека тужителот не ги исполнува потребните услови за патување на наведената дестинација и не му бил дозволен излез од РМ. Оваа контрола од страна на тужениот, односно овластените лица вработени кај тужениот се вршела за спречување и откривање на илегална емиграција и други опасности по јавниот ред и правниот поредок, национална безбеденост, како и меѓународни односи. За непречен излез од територијата на РМ и влез во земја потписничка на Шенгенски договор согласно чл.5 од Шенген бордер кодот не бил доволен да се поседува само биометриска патна исправа туку да се исполнат и други услови односно да се поседуваат дополнителни документи предвидени во анекс 1 од ова регулатива со кои се докажуваат мотивите и целите на патувањето и престојот во земјите членки на ЕУ. Исто така видно од увидот во службената белешка, како и од исказот на самиот тужител, освен на тужителот и на други лица кои што имале непотполна документација не им бил дозволен премин на границата, додека пак на лица од ромска националност кои што имале уредна документација им бил дозволен излез надвор од РМ. Тврдењето на тужителот дека не му е дозволен излез надвор од државата поради неговата националност е спротивно и со останатите изведени докази и тоа патната исправа на тужителот, од која е видно дека на истиот во повеќе наврати му бил дозволуван излез од државата кога ги поседувал потребните документи, што е потврдено и со неговиот излез од државата една недела по предметниот настан кога тужителот ги прибавил сите потребни документи. Во состојба кога од страна на овластени лица вработени кај тужениот при гранична контрола за преминување на државната граница на РМ е утврдено дека тужителот не ги исполнувал предвидените услови за премин на границата утврдени со закон, а со истиот не е постапувано поинаку во однос на останатите патници од автобусот, упатува на заклучокот дека на тужителот не

му било повредено правото на еднаквост како и правото на слобода на движење. Имајќи ги во предвид напред наведените околности од кои произлегува дека од страна на тужениот, односно овластените лица вработени кај тужениот при постапувањето се почитувани сите прописи кои важеле во Република Македонија, а дејствијата превземени од нивна страна во врска со работа не претставуваат повреда на правото на еднаквост (дискриминација) или на нееднакво постапување кон тужителот заради етничка припадност, неправилен е заклучокот на првостепениот суд за тоа дека на тужителот му било повредено правото на еднаквост, поради што овој суд ја преиначи побиваната пресуда како во изреката на оваа одлука.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 27.01.2016 год. под ГЖ.бр. 1243 /15 и Врховен суд на РМ на ден 26.10.2017 година под Рев2.бр.227/2016

9. Не претставува конвалидиран и исполнет договор за ортаклак и основ за побарување ако едната страна не се интересира, нема увид и не учествува при работењето, обврските и загубите од работењето.

Од образложението:

Основниот суд во Штип со пресуда П1 бр. 21/14 од 11.12.2014 год., тужбеното барање на тужителите против тужените со кое бараат да се утврди дека тужителот врз основа на усмен договор за заедничка градба-ортаклак кој договор во целост е конвалидиран и исполнет во целост, се стекнал со право на сопственост на 1/3 идеален дел од недвижниот имот заведен во Ил.бр.546 за КО А.на кп.бр.2390 лист В, зграда 1, влез 1, кат 1 на м.в. Б. со површина од 176 м², зграда 1, влез 1, кат 2, на м.в.Б. со површина од 176 м², зграда 1, влез 1 кат 3 на м.в. Б. од 176 м² зграда 1, влез 1 кат приземје на м.в. Б. со пов. од 171 м² зград 1, влез 1 кат приземје на м.в.Б. со пов. од 30 м² зграда 2, влез 1 кат приземја на м.в. Б. со пов. од 221 м², зграда 3 влез 1 кат 1 на м.в. Б. со пов. од 39 м² и зграда 3 влез 1 кат приземје на м.в. Б. со пов. од 42 м².

Да се задолжи првотужената В. С. од С. да му го признае правото на сопственост и да трпи промена во катастарската евиденција на начин што ќе му дозволи-трпи упис на правото на сопственост од 1/3 идеален дел од опишаната недвижност во Ил.бр.546 во рок од 15 дена од денот на приемот на оваа пресуда а во спротивност оваа пресуда да послужи како основ за запишување на неговото право на сопственост во катастарската евиденција.

Да се утврди дека тужителот Т. Ј. од С. е единствен сопстеник на опремата во млинот и тоа подробно опошано во изреката на нападнатата одлука и да се задолжат тужените тоа право да му го признаат на тужителот Т. Ј. и да му овозможат непречено располагање со наведената опрема за негови потреби и негов интерес.

Да се утврди дека изгубената заработувачка на тужителот Т. Ј. од С. и И. од С. за период од 5 години 2007, 2008, 2009, 2010 и 2011 година изнесува вкупно 183.000,00 денари и да се задолжат тужените солидарно на име изгубена зарботувачка да им исплатат паричен надомест во вкупен износ од 3.690.000,00 денари со законска казнена камата го одбил како неосновано.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителите Т. Ј. од С. и И. од С. кој во благовремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на

одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право.

Апелациониот суд во Штип, ја разгледа жалбата, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде: жалбата е неоснована од причина што:

Во случајот ваков договор помеѓу странките нема склучено во смисол на одредбите од чл. 667 и чл. 668 од ЗОО и од изведените докази не произлегува дека бил склучен таков договор помеѓу странките. Од изведените докази произлегува дека иако во почетокот постоел усмен договор помеѓу М. С. и првотужителот за да почнат заеднички да градат Млин, покасно сведокот М. се продомислил и решил сам да го гради Млинот а стварите - опремата за Млинот кој биле монтирани, сведокот М. ги купил - му ги платил на првотужениот и решил сам да го гради Млинот. Првотужителот во сите изминати години откако бил изграден Млинот и започнал со работа воопшто не се интересирал ниту пак доаѓал во просториите на Млинот, не учествувал ниту во загубите кој што настанале во тековното работење. Од овие причини првостепениот суд правилно постапил и донел правилна и законита одлука кога одлучил како во изреката на побиваната пресуда.

Овој суд ги ценеше жалбените наводи на жалителот дека постоеле деловни односи помеѓу странките и дека првотужителот учествувал во изградбата на млинот како ортак, но не ги прифати ваквите жалбени наводи бидејќи од изведените докази произлегува дека првотужителот навистина вршел плаќања, набавка на материјали за Млинот преку второтужителот, меѓутоа не постои договор за ортаклак помеѓу странките, бидејќи постоело усмено договарање за такво нешто помеѓу првотужителот и сведокот М. кој подоцна се откажал од таквиот договор а опремата на првотужителот му ја платил. Од изведените докази произлегува дека првотужителот имал намера да од повеќето деловни односи со други фирми да може со извршените трансакции, купување, услуги и сл. преку второтужителот да си ги поврати своите средства, како и да си го поврати данокот. Во случајот до колку првотужителот сметал дека станува збор за договор за ортаклак тогаш истиот ќе водел сметка за опремата за Млинот и постојано ќе има увид во работата, неговиот дел ќе бил и точно утврден па ќе можел и самостојно да располага и одговара за своите обврски. Во случајот првотужениот воопшто не учествувал во работењето на Млинот ниту пак доаѓал во с. А. ниту пак се интересирал и не му било познато што се случува во Млинот и дали истиот работи.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 20.05.2015 год. под ГЖ.бр. 203/15 и Врховен суд на РМ на ден 20.12.2016 година под Рев2.бр.466/2015

10. За штета предизвикана од дивеч под заштита во услови кога нема концесионер и е определен ловостој одговара Р.Македонија , а право на надомест на штета односно добивка што можела да се очекува а чие остварување било спречено со штетни дејствија на дивечот под заштита има сопственикот на стварта.

Од образложението:

Основен суд Струмица со пресуда П4-6/15 од 20.07.2015 година, тужбеното барање на тужителот со кое барал да се задолжи тужениот од буџетот на Република Македонија на оштетениот - тужителот на име надомест на штета да му исплати износ од 1.082.614,00 денари, со законска казнена камата го одбил во целост како неосновано.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителот, кој во навремен рок изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде:жалбата е неоснована.

Имено, согласно чл.2 од Законот за ловството (Сл.Весник на РМ бр.26 од 24.02.2009 год.) дивечот е во државна сопственост и како добро од општ интерес за Р.Македонија ужива посебна заштита на начин и под услови утврдени со овој Закон и Законот за заштита на природата.

Согласно чл.9 ст.1 од Законот за ловството, дивечот од чл.5 на овој Закон е дивеч под заштита и дивеч без заштита. Во ст.2 од членот 9 е наведен дивечот под заштита, па покрај другиот дивеч наведена е и зајак.

Согласно чл.66 од Законот за ловството, штета од дивеч е штетата што дивечот може да ја направи врз земјоделските култури, водите, добитокот, шумите, дивечот, луѓето и на објекти.

Согласно чл.69 ст.1 од Законот за ловството, за штети што ќе ги причини дивечот под заштита за кој се утврдува ловостој, одговорен е концесионерот на дивечот во ловиштето, освен во периодот за кој е определен ловостој, а согласно ст.2 од истиот член, штетата што ќе ја причини дивечот за кој е пропишана трајна или привремена забрана за ловење се надоместува од Буџот на Р.Македонија.

Согласно чл.72 од Законот за ловството, споровите за надомест на штета причината од дивеч и на дивеч, како и за штета во ловиште, се решаваат според општите прописи за надомест на штета.

Согласно чл.165 ж ст.1 од Законот за облигационите односи, за штета причинета од животно одговара неговиот имател, било тоа да се наоѓа кај него, било да се загубило или избегало, а согласно ст. 3 како имател во смисла на овој член се подразбира сопственикот, закупецот, послугопримачот, плодуживателот и сл.

Согласно чл.165 и ст.1 од ЗОО, за штетата причинета од дивеч одговара корисникот на отворено или затворено ловиште.

Од цитираните одредби од Законот за ловството и ЗОО произлегува дека за штетата предизвикана од дивеч во услови кога нема концесионер и е определен ловостој за дивата свиња, одговара Р.М. Имено, цитираните одредби од Законот за ловството укажуваат на тоа дека дивечот е во државна сопственост и дека за штета што ќе причини дивеч под заштита за кој се утврдува ловостој, одговорен е концесионерот на дивечот во ловиштето, освен во периодот за кој е определен ловостој, и дека штетата се надоместува од Буџетот на Р.М.

Во таков случај, за штетата одговара сопственикот на дивечот, во случајот тужениот. Одредбата од чл.72 од Законот за ловство упатува на тоа дека споровите за надомест на штета причинета од дивеч се решаваат според општите прописи за надомест на штета што упатува на примена на одредбите

од Законот за облигационите односи кои што ја регулираат штетата и нејзиниот надомест.

Во конкретниот случај првостепениот суд правилно ги применил цитираните законски одредби кога го одбил тужбеното барање на тужителот, прифатил дека тужителот со предложените и изведени докази во доказната постапката, не ги докажал фактите врз основа на кои ги заснова своето тужбено барање.

Имено, поставеното тужбено барање тужителот не го поткрепил со докази од кои би можело да се заклучи дека на тужителот му била причинета штета во висина на бараниот износ. Тужителот не докажал дека бил сопственик на овошниот насад кој бил уништен од дивеч под трајна заштита - зајак и не ја докажал висината на штетата, односно добивката што можела да се очекува а чие остварување било спречено со штетните дејствија, за да има право на надомест на штета.

Согласно изготвеното вештачење било утврдено дека површината која на лице место ја владее тужителот изнесува 2782 м² и преставува дел од повеќе парцели кои во катастерската евиденција во И.Л. не се запишани на име на тужителот. Правилен е ставот на првостепениот суд дека тужителот не доставил ниту еден материјален доказ во поткрепа на тужбеното барање, во смисла на тоа дека ја користел наведената површина, дека го подигнал овошниот насад и доказ дека остварувал приход односно корист од вршењето на дејноста. Исто така правилно првостепениот суд прифатил дека тужителот не доставил доказ од соодветно вешто лице од кој би можело да се утврди висината на евентуално претрпената штета односно добивката што можела да се очекува.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 22.01.2016 год. под ГЖ.бр. 1216/15 и Врховен суд на РМ на ден 26.04.2017 година под Рев2.бр.305/2016

11. Вложувања во изградбата на објект од страна на едно лице, може да биде основ за имотно-право побарување од лицето кое го извршило вложувањето, а кога објектот е запишан со право на сопственост на име на друго лице и кога тоа со Договор не е регулирано.

Од образложението:

Основен суд Струмица со пресуда П4.бр.21/15 од 09.10.2015 година, тужбеното барање на тужителите го усвоил.

Го задолжил тужениот да на име надомест на штета им исплати на тужителите сумата во износ од 1.894.868,81 денар со казнена камата.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужениот, кој во навремен рок изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде: жалбата е неоснована.

Првостепениот суд правилно го применил чл.10 ст.1 и чл.178 ст.1 и 2 од ЗОО кога тужбеното барање на тужителите го усвоил и одлучил како во ст.2 од

изреката на побиваната одлука, бидејќи од изведените докази правилно утврдил дека тужителите како физички лица со знаење и согласност на тужениот вложиле сопствени средства во изградбата на спорниот објект, а тужениот спротивно на договореното согласно Законот за постапување со бесправно изградени објекти извршил легализација на објектот и истиот го запишал во имотен лист на негово име. Правилно судот прифатил дека тужителите по вина на тужениот претрпеле штета на име направени вложувања во ново изграден објект во износ од 1.894.868,81 денар и оваа штета тужениот согласно погоре наведените законски одредби е во обврска да им ја исплати на тужителите.

Жалбениот навод на жалителот кој што наведува дека во конкретниот случај тужениот не е во обврска на тужителите да им го исплати побаруваниот износ на име штета од причина што согласно одредбата од чл.4 од Договорот за закуп на деловен простор склучен на ден 13.09.2009 година било договорено вложените средства за реновирање и адаптација на деловниот простор нема да се пресметуваат во закупнината и истите ќе бидат на трошок на закупопримачот, го ценеше но не го прифати од причини што таа одредба се однесува за постојната деловна просторија која е била предмет на договорот а не и за доградената.

Жалбениот навод на жалителот кој наведува дека тужителите не се активно легитимирани за поведување на овој спор го ценеше но не го прифати како основан бидејќи од изведените докази е утврдено дека тужителите како физички лица со свои сопствени средства и вложувања учествувале во изградбата на објектот што значи дека истите се активно легитимирани за водење на постапката.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 03.03.2016 год.под ГЖ.бр. 1230/15 и Врховен суд на РМ на ден 19.10.2017 година под Рев2.бр.254 /2016

12. Кај Договор за отуѓување на градежно земјиште со електронско јавно надавање склучен помеѓу РМ преку единица на локалната самоуправа како отуѓувач и физичко лице како купувач, како договорна страна се јавува и Република Македонија, таа е сопственик на градежното земјиште и само таа може да располага со градежното земјиште и да го отуѓува земјиштето односно да се јави како продавач.

Од образложението:

Основен суд Свети Николе со пресуда П4-6/15 од 16.10.2015 година тужбеното барање на тужителот делумно го усвоил.

Утврдил према тужените дека е раскинат Договорот за отуѓување на градежно земјиште со електронско надавање УП1.бр.24-111/13 од 26.07.2013 година солеминизиран кај Нотар Ј. К.од Св. Н. под ОДУ.бр.344/2013 од 08.11.2013 година склучен помеѓу првотужениот РМ преку Општина Св. Н. како продавач и тужителот како купувач и према второтужениот Општина Св. Н. дека е раскинат Договорот за уредување на градежно земјиште бр. 1003-550 од 18.09.2014 година склучен помеѓу второтужениот Општина Св. Н. како носител на уредување и тужителот како инвеститор.

Го задолжил второтужениот Општина Св. Н. да плати на тужителот износ од 191.219,00 денари на име враќање на исполнување по Договор за оттуѓување на градежно земјиште со електронско надавање УП1 бр.24-111/13 од 26.07.2013 година со законска казнена камата сметано од 26.07.2013 година и износ од 203.000,00 денари на име враќање на исполнување по Договорот за уредување на градежно земјиште бр. 1003-550 од 18.09.2014 година со законска казнена камата сметано од 27.08.2014 година до исплатата.

Го задолжил второтужениот Општина Св. Н. да плати на тужителот износ од 78.303,00 денари на име надомест на штета со законска казнена камата на секој поединечен износ и тоа подробно опишано во изреката на нападнатата одлука до исплатата .

Тужбеното барање на тужителот да се утврди према првотужениот РМ дека е раскинат Договорот за уредување на градежно земјиште бр. 1003-550 од 18.09.2014 година склучено помеѓу второтужениот Општина Св. Н. како носител на уредување и тужителот како инвеститор да го задолжи првотужениот РМ солидарно да и плати на тужителот износ од 191.219,00 денари на име враќање на исполнување на Договоро за оттуѓување на градежно земјиште со електронско надавање УП1.бр.24.111/13 од 26.07.2013 година со законска казнена камата сметано од 26.07.2013 година до исплатата и износ од 78.303,00 денари на име надомест на штета со законска казнена камата на секој поединечно износ и тоа подробно опишани во изреката на нападнатата одлука го одбил како неосновано.

Од ваквата пресуда од одлуката во ст.6 од изреката на пресудата останал незадоволен тужителот кој во благовремен рок за тој дел поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка и погрешна примена на материјалното право.

Од ваквата пресуда останал незадоволен второтужениот кој во благовремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка и погрешна примена на материјалното право. Апелациониот суд во Штип, ги разгледа жалбите, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде:

Основани се жалбените наводи да првостепениот суд извлекол погрешен заклучок применувајќи го материјалното право во побиваната пресуда и тоа:чл.466 ст.1, чл.467 ст.1 т.1 ,чл.473 ст.1 ,чл.476 , чл.478 ст.1 , чл.485 ст.1 ,чл.121 ст.1 , чл.141 ст.1 и чл.195 ст.1 од Законот за облигационите односи и чл.18 од Законот за градежно земјиште кога одлучил како во делот од став 6 на изреката и кога го одбил барањето на тужителот, првотужениот РМ солидарно со второтужениот да плати на тужителот износ од 191.219,00 денари на име враќање на исполнување на Договорот за оттуѓување на градежно земјиште со електронско надавање УП1.бр. 24.11113 од 26.07.2013 година со законска казнена камата сметано од 26.07.2013 година до исплатата и износ од 78.303,00 денари на име надомест на штета со законска казнена камата на секој поединечен износ и тоа подробно опишани во изреката на нападнатата одлука, поради што овој суд а согласно чл.361 ст.4 од ЗПП ја преиначи побиваната одлука во тој дел , а од следните причини:

Тужителката до тужените доставила барање за отстранување на недостатоци - пречки за градба на КП 9000/27 за КО Св.Н. со кое бара да и се обезбедат услови за градење на индивидуален станбен објект на градежното земјиште купено врз основа на Договорот за оттуѓување на градежно земјиште и Договорот за уредување на градежно земјиште со превземање на мерки од

нивна страна за дислокација на среднонапонскиот кабелски вод ЦН - 10кв врска помеѓу постоечките трафостаници Сопотски пат 1 - Сопотски пат-2. Од напред наведените факти и по мислење на овој суд произлегува дека градежната парцела ГП бр.2.36, т.е КП.бр.9000/27 КО Св.Н. која била предмет на продажба со Договорот за отуѓување на градежно земјиште солемнизирани под ОДУ бр.344/2013 од 08.11.2013 година од страна на Нотар Ј.К. од Св.Н. и на Договорот за уредување на градежно земјиште бр.1003 -550 од 18.09.2014 год.купено од страна на тужителката за градење на индивидуален станбен објект за која цел била спроведена и целокупната постапка и е издадено Одобрението за градење постојат материјални недостатоци бидејќи оваа градежна парцела која била предмет на електронско јавно надавање ги немала потребните својства за нејзина редовна намена и употреба - градење на индивидуален станбен објект.Тужителката како купувач побарала од продавачот - тужените овој недостаток да биде отстранет кои што не го отстраниле, поради што и тужителката има право да бара Договорот да биде раскинат и да бара да и се надомести штетата што тужителката ја претрпела поради недостатоците на предметот на продажбата кој тужителката ги направила како нужни трошоци кои биле потребни за спроведување и реализирање на Договорите, а за кој е одговорен продавачот .

Имајќи во предвид да во Договор за отуѓување на градежно земјиште со електронско јавно надавање УП1 број 24-111/13 склучен на ден 26.07.2013 година помеѓу тужените-Р. М. преку Општина Св.Н. како отуѓувач и тужителката како купувач, и Анекс на Договорот УП1 број 24-111/13 за отуѓување на градежно земјиште со електронско јавно надавање од 23.09.2013 година , а кои што се солемнизирани под ОДУ бр.344/2013 од 08.11.2013 година од страна на Нотар Ј.К. од Св.Н., продавач , а воедно и сопственик на градежното земјиште е првотужениот Р. М. , бидејќи само таа може и да располага со градежното земјиште и да го отуѓува односно да се јави како продавач и предметниот Договор за отуѓување на градежното земјиште е склучен со посредување на второтужениот врз основа на Одлука за вршење на работите за располагање со градежно земјиште во сопственост на РМ за Општина Св.Н. бр.41-1325/1 од 13.03.2012 година упатува на заклучокот да првотужениот заедно со второтужениот како продавач солидарно одговараат за недостатоците што градежното земјиште го имало во моментот на продажбата бидејќи оваа градежна парцела која била предмет на електронско јавно надавање ги немала потребните својства за нејзина редовна намена и употреба односно за градење на индивидуален станбен објект поради што се и одговорни , па од тие причини овој суд ја преиначи одлуката содржана во ст.1 и 6 од изреката така што го усвои тужбеното барање на тужителката и го задолжи првотужениот покрај второтужениот, солидарно со второтужениот да ја врати постигнатата цена за градежното земјиште во износ од 191.219,00 денари како највисоко понудена цена на јавното надавање од страна на тужителката како купувач , како и да првотужениот покрај второтужениот солидарно со второтужениот и ја надоместат солидарно штетата на тужителката во вкупен износ од 78.303,00 денари која тужителката ја претрпела со цел спроведување и реализирање на Договорот за отуѓување на градежното земјиште со јавно надавање и одлучи на начин како во изреката на оваа одлука.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 21.12.2015 год.под ГЖ.бр. 1363 /15 и Врховен суд на РМ на ден 17.05.2017 година под Рев2.бр.226 /2016

13. Субјективниот рок за застареност на побарување за причинета штета почнува да тече од сознанието на оштетениот за штетата и за лицето кое ја предизвикало штетата за кое е потребно кумулативно исполнување на овие услови. Сознанието за штета не се врзува за денот на нејзиното причинување туку за околности кои се однесуваат на траењето и престанокот на физичките болки или страв, односно на завршување на лекувањето и сознанието за последиците кои предизвикале трајно оштетување на здравјето кои му ја намалуваат на оштетениот животната активност и нагременост. Секој вид на нематеријална штета застарува посебно. Застареноста на побарувањето за надомест на нематеријална штета за физички болки почнува да тече од престанокот на болките, односно кога завршило лекувањето и се стабилизирано здравјето на оштетениот, за страв од престанокот на стравот, за душевни болки поради намалена животна активност од завршувањето на лекувањето и стабилизирање на неговото здравје односно кога оштетениот сознал за трајните последици од добиените повреди и за душевна болка поради нагременост кога сознал за постоењето на истото. Објективниот рок од пет години е врзан за настанување на штетата, а не со штетното дејствие кое не мора да се случи во исто време како и штетата особено кога е во прашање нематеријалната штета. Побарувањето за надомест на материјална штета е врзано со сознанието на оштетениот со моментот на настанувањето на штетата, а кога станува збор за надомест на штета поради изгубена заработувачка како вид на материјална штета во форма на парична рента која оштетениот ја трпи и во иднина побарувањата имаат режим на повремени побарувања и застаруваат за три години од стасаноста на секое одделно давање во смисла на чл.361 ст.1 од ЗОО.

Од образложението:

Основен суд Кочани со пресуда П4.бр.24/2013 од 15.05.2014 година, тужбеното барање на тужителот, делумно го усвоил.

Го задолжил тужениот да му исплати на тужителот на име надомест на штета и тоа: за претрпени физички болки поради здобиени тешки телесни повреди износ од 200,000,00 денари; за претрпен страв износ од 100.000,00 денари; за претрпени психички-душевни болки поради трајно намалена животна активност износ од 200.000,00 денари; за претрпени психички болки поради нагременост износ од 100.000,00 денари; за идна нематеријална штета која извесно ќе трае во континуитет и тоа по сите видови на правно признаена нематеријална штета износ од 150,000,00 денари; за материјална штета по основ на изгубена заработувачка поради разликата помеѓу платата која би ја примал и инвалидската пензија што ја прима, за периодот од 10.05.2013 год. до 30.11.2013 год. износ од 13.126,00 денари, а од 01.12.2013 год. па во иднина да му плаќа месечен износ од по 2.838,00 денари и тоа најдоцна до 10-ти во месецот се до постоење на законски услови; за материјална штета поради пружање на туѓа нега и помош да му плаќа месечен износ од 3.000,00 денари сметано од 06.04.2009 год. па во иднина и тоа најдоцна до 10-ти во месецот за изминатиот месец се до постоење на законски услови; за материјална штета за

појачана исхрана, транспортни трошоци и трошоци сврзани со лекување (партиципации, лекови и сл.) да му исплати износ од 120.000,00 денари; се со законска казнена камата сметано од денот на пресудувањето 15.05.2014 год. па до конечната исплата.

Во останатиот дел тужбеното барање на тужителот за исплата на нематеријална штета и тоа: за претрпени физички болки поради здобиени тешки телесни повреди за разликата од досудениот износ од 200.000,00 денари до побараниот износ од 800.000,00 денари; за претрпен страв за разликата од досудениот износ од 100.000,00 денари до побараниот износ од 450.000,00 денари; за претрпени психички-душезни болки поради трајно намалена животна активност за разликата од досудениот износ од 200.000,00 денари до побараниот износ од 1.800.000,00 денари; за претрпени психички болки поради нагрденост износ за разликата од досудениот износ од 100.000,00 денари до побараниот износ од 250.000,00 денари; за идна нематеријална штета која извесно ќе трае во континуитет и тоа по сите видови на правно признаена нематеријална штета за разликата од досудениот износ од 150.000,00 денари до побараниот износ од 800.000,00 денари; со законска казнена од денот на пресудувањето 15.05.2014 год. па до конечната исплата, го одбил како неосновано.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужениот, кој во навремен рок изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалба и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде дека се неосновани се жалбените наводи на жалителот одлучувајќи како во ст.2 алинеја 1, 2, 3, 4, 5, 6 и 7 од изреката .

Согласно чл. 9-а ст.1 и 2 од ЗОО:„Секое физичко и правно лице, покрај заштитата на имотните права, има и право на заштита на своите лични права согласно со закон. Како лични права, во смисла на овој закон, се подразбираат правата на живот, телесно и душевно здравје, чест, углед, достоинство, лично име, приватност на личниот и семејниот живот, слобода, интелектуално творештво и други лични права“.

Согласно чл.141 ст.1 од истиот закон:„Тој што со вина ќе му причини штета на друг, должен е да ја надомести.“

Согласно чл.145 ст.1 од истиот закон:„Вина постои кога штетникот причинил штета со намера или со невнимание (крајно, обично или друг степен на невнимание предвиден со закон)“.

Според чл.157 ст.1 и 2 од истиот закон „за штета што работникот во работата или во врска со работата ќе му ја причини на трето лице одговара работодавецот кај кој работел работникот во моментот на причинување на штетата, совен ако докаже дека работникот во дадените околности постапил онака како што требало. Оштетениот има право да бара надомест на штета и непосредно од работникот ако штетата ја причинил намерно,„

Според чл.174 од истиот закон „одговорното лице е должно да ја воспостави состојбата што била пред да настане штетата. Доколку воспоставувањето на поранешната состојба не ја отстранува штетата на полно, одговорното лице е должно за остатокот на штетата да даде надомест во пари. Кога воспоставувањето на поранешната состојба не е можно, или кога судот смета дека не е нужно тоа да го стори одговорното лице, судот ќе определи тоа

да му исплати на оштетениот соодветна сума пари на име надомест на штетата. Судот ќе му досуди на оштетениот надомест во пари кога тој го бара тоа, освен ако околностите на дадениот случај го оправдуваат воспоставувањето на поранешната состојба.,,

Според чл.184 од истиот закон „тој што на друг ќе му нанесе телесна повреда или ќе му го наруши здравјето, должен е да му ги надомести трошоците околу лекувањето и другите потребни трошоци во врска со тоа, како и заработката загубена поради неспособноста за работа за време на лекувањето. Ако повредениот поради целосна или делумна неспособност за работа ја губи заработката, или потребите му се трајно зголемени, или можностите за негово натамошно развивање и унапредување се уништени или намалени, одговорното лице е должно да му плаќа на повредениот определена парична рента, како надомест на таа штета.,,

Согласно чл.189 ст.1 и 2 од истиот закон:„ Во случај на повреда на личните права судот, ако најде дека тежината на повредата и околностите на случајот го оправдуваат тоа, ќе досуди справедлив паричен надоместок, независно од надоместокот на материјалната штета, како и во нејзино отсуство. При одлучувањето за барањето за справедлив паричен надоместок судот ќе води сметка за силината и траењето на повредата со која биле предизвикани физички болки, душевни болки и страв, како и за целта за која служи надоместокот, но и за тоа надоместокот да не е во спротивност со стремезите кои не се спојливи со неговата природа и општествената цел“.

Согласно чл.192 од ЗОО:„Судот на барање на оштетениот ќе досуди надомест и за идна нематеријална штета ако според редовниот тек е извесно дека таа ќе трае и во иднина“.

Според чл.159 ст.1 од Законот за работни односи „ако на работникот му е предизвикана штета при работа или во врска со работата, работодавачот е должен да му ја надомести штетата, според општите правила за надоместок на штетата.,,

Во конкретниот случај првостепениот суд правилно ги применил горенаведените законски одредби бидејќи од изведените докази правилно утврдил дека тужителот од незгодата која се случила на ден 08.03.2009 година извршувајќи работна задача кај тужениот се здобил со тешки телесни повреди изразени како скршеница на големата коска од левата потколеница, левиот скочен зглоб и скршеница на мала коска од стапалото со што претрпел нематеријална штета на име физичка болка, страв, душевна болка поради намалена животна активност и душевна болка поради нагргеност чијшто карактер, интензитет и времетраење судот ги утврдил од наодот и мислењето на вештото лице Д-р М. И.-невропсихијатар од К.. Имајќи ги во предвид видот и карактерот на повредите, јачината и времетраењето на болките и стравот, досудениот износ за нематеријална штета по овие основи преставува справедлив паричен надоместок за тужителот водејќи притоа сметка и за значењето на повреденото добро, а особено внимавајќи со тоа да не се погодува на стремезите што не се спојливи на неговата природа и општествена цел и истиот претставува морална сатисфакција за тужителот.

Првостепениот суд правилно постапил и кога одлучил дека тужителот има право на надомест и на идна нематеријална штета согласно одредбите од чл.192 од ЗОО бидејќи во случајот ако се има во предвид карактерот на настанатите повреди, како и фактот дека на тужителот му претстои и нова

операција извесно е дека нематеријалната штета со сигурност ќе трае и во иднина.

Освен нематеријална штета тужителот трпи и материјална штета. Поради повредите работната способност на тужителот му се намалила за 51% и истиот се стекнал со право на инвалидска пензија сметано од 10.05.2013 година. Од извршеното економско вештачење на вештото лице З. А. произлегува дека тужителот трпи материјална штета по основ на изгубена заработувачка како разлика помеѓу платата која би ја примал и инвалидската пензија што ја прима која за периодот од 10.05.2013 година па до денот на вештачењето - 30.11.2013 год. изнесува 13.126,00 денари. Според вештото лице тужителот и во иднина ќе трпи ваква материјална штета бидејќи инвалидската пензија која ќе ја зема ќе биде помала во однос на платата што реално требало да ја зема, а таа пензија ќе била помала и од пензијата што по редовен тек на работите требало да ја земе тужителот, а таа разлика изнесува месечно по 2.838,00 денари, па тој износ тужениот треба да му го надоместува на тужителот во иднина како парична рента додека за тоа постојат услови.

Од извршеното медицинско вештачење, како и од изјавата на сведокот Ц. Н. произлегува дека тужителот е неспособен за самостојно движење и за извршување на секојдневните и нормални животни активности, дека му е потребна помош и во извршување на хигиенски потреби, како и при изведување на медицинските лекувања и третмани, па тужителот трпи материјална штета поради пружање туѓа нега и помош. Од овие причини првостепениот суд правилно постапил кога го задолжил тужениот по овој основ на тужителот да му плаќа месечен износ од 3.000,00 денари, а кој износ го утврдил по слободна оценка согласно чл.209 од ЗПП.

Овој суд при одлучувањето ги имаше во предвид жалбените наводи на жалителот дека тужениот не може да биде задолжен на тужителот да му плаќа во иднина износ од 2.838,00 денари месечно на име изгубена заработувачка бидејќи овој вид на штета не може да се досудува како идно побарување, но ваквите жалбени наводи не ги прифати. Вештото лице З. А. во изјавата дадена во текот на доказната постапка како дополнение на својот писмен наод и мислење јасно наведува дека тужителот по основ на загубена заработувачка ќе трпи материјална штета и во иднина определувајќи го износот од 2.838,00 денари како минимален износ на изгубена заработувачка месечно. Од овие причини првостепениот суд имајќи ги во предвид одредбите од чл.184 ст.2 од ЗОО правилно постапил кога го задолжил тужениот да му плаќа на тужителот по овој основ износ од 2.838,00 денари месечно во иднина, како парична рента се додека постојат услови за тоа, односно се додека не настанат причини што ја оправдуваат измената или престанувањето на ваквата обврска на тужениот.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот за застареност на побарувањето. Согласно чл.365 ст.1 од ЗОО, побарувањето за надомест на причинета штета застарува за 3 години од кога оштетениот дознал за штетата и за лицето кое ја сторило штетата. Под сознание за штетата, согласно наведената одредба, не се подразбира само сознанието дека штетата настанала туку и сознанието за нејзиниот обем и висина. Со завршувањето на лечењето односно со сознанието за последиците од повредата ќе се знае обемот на штетата и може да се определи нејзината висина па рокот за застареност почнува да тече од тогаш. Тужителот во моментот на настанувањето на повредата не можел да знае за обемот на штетата за да рокот за застареност може да тече од тогаш како што наведува жалителот во

жалбата, а во овој случај дури тужителот ни во овој момент не го знае обемот на штетата имајќи во предвид дека и по повеќегодишно лекување, неговата повреда не е санирана, напротив на истиот му престои нова операција.

Согласно чл.366 ст.1 и 2 од ЗОО, кога штетата е причинета со кривично дело, а за кривично гонење е предвиден подолг рок на застареност, барањето за надомест на штета према одговорното лице застарува кога ќе измине времето определено за застареност на кривичното гонење. Прекилот за застареност на кривичното гонење повлекува во себе и прекин на застарувањето на барањето за надомест на штета. Со поведувањето на кривичната постапка настапува прекин на застареност за кривично гонење, но и за барањето за надомест на штета. Прекилот на рокот за застареност на барањето за надомест на штета трае до правосилноста на пресудата со која обвинетиот е огласен за виновен и осуден за кривичното дело од кое произлегува и барањето за надомест на штета. За оштетениот прекилот трае до доставување на пресудата, односно почнува да тече одново по приемот на правосилната пресуда. Од приемот на пресудата престанува прекилот и рокот за застареност почнува да тече одново, согласно чл.365 ст.1 од ЗОО. Во конкретниот случај тужителот, како оштетен ја поднел предметната тужба во рокот од три години по приемот на кривичната пресуда па од тие причини не постои застареност на побарувањето.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 24.09.2014 год.под ГЖ.бр. 1224/14 и Врховен суд на РМ на ден 08.11.2016 година под Рев2.бр.302 /2015